

308312

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

VOL. I. నంపుటము ౧ } డిన్న పట్టణము 1914 వం అక్టోబరు నెల 14 వ తేది బుధవారము } No. 179 సంచిక ౧౭౯

ఆనందా ఫౌంటేన్ వేనా.

౧౪ వత్స బంగారు నిబ్బు చేర్చబడియున్నది. పెద్దకొఱాయి యున్నందునలన ఇంక చాలాపట్టును. విద్యార్థులు వేలకొలది కొనుచున్నారు. వలయువారలు కాలయాపనమును చేయకొనుచు గాక. ఇయ్యది వెడల్పు నిబ్బుతోగాని సన్ననిబ్బుతోగాని బిక్రయింపనగును. వెల. రూ. 1-12-0. క్రిందనాసియుండు విలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

శృంగార నైషధము.

'నైషధం విద్యకౌషధమ్' అని ప్రసిద్ధిచెందిన శ్రీహర్షుని నైషధమునకు తెనుగు. ఇది శ్రీహర్షుని కృతి. అతి ప్రాథమిక విషయము, జగద్వినితము: ఈ పద్యములలో ఒక్కొక్కటిని జీతాతాత్పర్యములు, ఉదాహరణము, వ్యాకరణము, అలంకారము, నిఘంటువులపై వేడికావలయునో సర్వమును చెప్పబడియున్నది. అతి సుందరమైన పటములతో చేర్చబడి మేలైన కాగితములు, చిన్న నైజాను కలిగి మంచికాగితాలైనవి చేయబడి యున్నవి. తపాలాఖర్చు ప్రత్యేకము వెల. రూ. ౩-8-0.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్డ్ కంపెనీ

ఆనందా ముద్రాలయము. బ్రాహ్మ్య, మదరాస్.

THE MASTERPIECE OF GEORGE W. M. REYNOLDS. Printed in bold types on Superior Glazed Paper.

The repeated wishes of many a lover of best modern fiction, both Indians and Europeans from several parts of India, Burma and Ceylon, have induced us to undertake presenting in neat attractive volumes, printed on superior glazed paper in bold and beautiful type the following famous Novels of The Immortal Reynolds. The Soldier's Wife. In two volumes, now ready with illustrations Price For two Vols. Rs

1-4-0 Postage As. 3. Extra. As 12. Postage As. 2. The first volume of faust is ready for sale and the second is in print and will be sent soon to the purchasers of the first.

Superior Watch Co., Post Box 167, (A) Madras. E

నల్ల భీమ పాకశాస్త్రము.

ఇయ్యది డాక్టరు యెఫ్. టి. యస్. టి. గోపాలయ్య గారిచే దేవనాగరి భాషనుండి తర్జుమాచేయబడినది. 8 భాగములు కలవు. 1 భాగమునందు అనేకవిధములైన అన్నములు చిత్రాన్నములు చేయుక్రమముగలదు. 2 భాగముందు ఊరగాయలు పచ్చళ్ళు కోబింబిరలు యింకను భోజనమును కావలసిన అనేకపాకములు గలవు. 3 భాగమునందు పిండివంటలుచేయుక్రమముగలదు. వేయేల వివిధ పాకమునకు కావలసిన యావత్తుగలదు. ప్రతియింట సుందరమైనది.

240 పేజీలగ్రంథము క్యాలికోలైండు ప్రతి 1 కి ధర 1-8-0 పోస్టు ఖర్చులుసహా 1-11-0 పకటియందు వేయి స్కొక్కదినము చేప్పిన ప్రస్థాదేశపు పవతియొక్క వివర కథలు.

240 పేజీలు మేలుకాగితములు క్యాలికోలైండు ప్రతి 1 కి ధర 1-4-0 పి. పి. ఖర్చుతో 1-8-0 రెండు ప్రతులు పోస్టుఖర్చులతో 3-0-0. మావిలాసము:—

మధురవాణి పు సకాలయము, 25 నమ్మళ్ళారు పిథి మద్రాసు.

సంచీవరక్ష.

ఇదియొక గొప్ప క్రియ నిమిద్ధిచేసిన తాయెతు. ప్రభావ మత్యద్భుతము. దీని నలంకరించుకొనిన, దేవా సంతకు ఐదు కాపు. 2. కలరా, అమ్మవారు మొదలగు అంటు బాధ్యములను శోకనీయదు. 3. భూతప్రేత పిశాచములను పాతదోలు 5. 4. వ్యాధులు, పీడలు, ఆపదలు, గండములు తొలగిపోవును. 5. నొప్పులు, తీపులు, వాపులు, దిగ్గలు, బెజుకులు, హరించును. 6. ఆరోగ్యము, అదృష్టము, విశ్వస్యము, బలము, సుఖము, ఉత్సాహముగలుగును. 7. క్షౌరశక్తిపులు ప్రియమిత్రువులగుదురు. 8. నీవాదం తెలుచును. 9. సభకట్టు, సర్వజనవశీకరము. 10. నీవొక వ్యాపార, వ్యవహార, కార్యార్థ సమేతమై తెల్ల బోవునపుడు దీనిని ధరించుకొని వెళ్లిన తప్పక జయమును, లాభమును పొందగలవు. దానియందట్టి మహిమవున్నదని అనుభవజ్ఞులు వేనోళ్లయ్యవ్యవహారమునకాణించియున్నారు. ఇది సర్వోపధి వేదియగు నొక భూమియొ మహాత్మునిచే గనిపెట్టబడినదేగాని కాలాచిత వేషధారులవలన గనిపెట్టబడినదిగాదు. శ్రీపురుషులు ఆ బాలవృద్ధులందరును తెప్పించుకొని ధరింపదగిన అమూల్యమైన సుప్రకృతమైన రక్షతాయెతు. తాయెతు వెల రూ 1-8-0 లు మాత్రమే.

వలయువారు:—పి. ఆర్. జనార్దనరావు, మెన్మరిన్లు ఒంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా.

ది నవ త్రిక.

ప్రతిదినము 10 పుటల విషయ ముండును. చందా గల నకు రూ. 12-0-0 3 మాసములకు రూ. 8-4-0 6 మాసములకు ,, 6-4-0 1 మాసమునకు ,, 1-2-0

క్రొంప్టన్ ఇంజనీరింగు

కంపెనీ, మదరాసు.

ప్రింటింగు ప్రెస్సులు,

రయిసు మిల్లులు,

పిండి మిల్లులు,

నీరుతోడు యంత్రములు,

మొదలగు వాటినినిటిని ఆవిరివలన గాని, గ్యాసువలన గాని, నూనెవలన గాని, లేక విద్యుచ్ఛక్తి (ఎలక్ట్రిసిటీ) వలన గాని, నడపింపవలయు ననువారు

ఎస్టి మేటులకు, స్టీ-ములకు

మాకు తప్పక వ్రాయవలసినది

మావద్ద ఎలక్ట్రికల్ సామానులు, జనరలు యింజనీరింగు సామానులు విశేషముగా గలవు.

మేము ఎంగల్ బర్న్స్ లూబ్రికేటింగు ఆయిలులకు ఏజెంట్లుము.

చిరునామా:—

నెం 7, ఆర్మీని య్ వీ థి,

మ ద రా సు.

The Crompton Engineering Co., 7, Armenian Street, MADRAS.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

ప్రతివారము జేలకువేలు విక్రయము.

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోల్చు బావును సార్వత్రికమైన బారదోలును. పోట్లపోగొట్టాను చవమూలికలచే హిందూ దేశమంగు తయారుచేయబడు మంచిమందు.

సునాననగలిగియుండును.

దీనిని విదేశములలోకూడ వాడుచున్నాడు.

జంబాపాడిటి దుఃఖిలైన సౌఖ్యము గలుగదు

అమృతాంజనము డిపో, నెం. 109, ఫోర్టు బొంబాయి; లేక నెం. 9, జహంగీరుపేథి, బాట్లటవుక్ మద్రాసు.

చిరునామా:—ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టాఫీసు నెం. 212, మద్రాసు.

కలరాకు సిద్ధోషధము

౧౦౦-కీ-౯౯-గుణము.

తప్పక యేదశలోనున్ననుగాని కలరాను కుదుర్చును
మూత్రమును ధారాళముగను ఉష్ణముగను స్థిరముగను
వ్రం చు ను.

ఇతరదుర్గుణముల రానివ్వదు.

కర్పూరాద్యరిష్టం - బు-౧ 0-12-0. మాత్రమే.
విషూచి సంజీవిని - మా-౧౨

ప్యాకింగు పోస్టేజి వేరు.

అధికముగా గోరువారు దగ్గిరలైలుస్టేషనును దెలుపవలెను.

వైద్య రత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులు,

ఎ. వి. యస్. వి. యం. బి.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

జి. టి. ఘదరాన్.

ఓలిగ్రాం అడ్రసు
పండిట్, మదరాస్.

శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో

సొమ్ము తిరుగ నీయబడును.

100 మాత్రలుగల సీసాను. 2-0-0

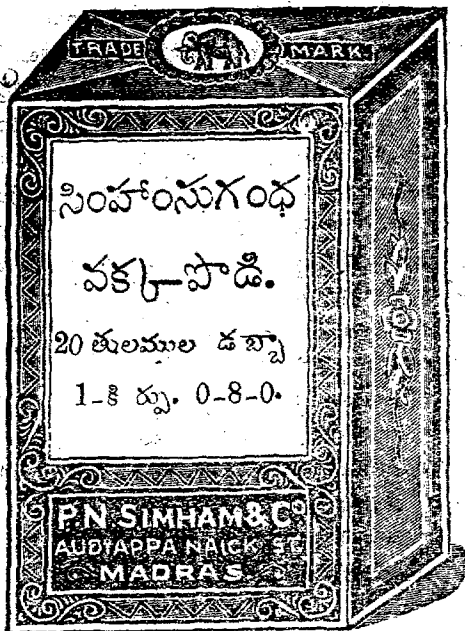
పోస్టుఖర్చులువగయిరా ప్రత్యేకము.

సమృద్ధిమయిన మందులు యింకను కలవు.

కేటాగు ఉచితముగ పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో,

ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

జి. ఎ. సింహం. అండు కంపెనీ,

26 ఆదిత్యపునాథకట్ పేద, మద్రాసు.

వనోషధి సారసవరిల్లా.

ఇది సహజమునందుబుట్టు సత్తులుగల్గిన మరయు సకల చర్మరోగములను తాగుదలయు.
కీళ్ళపొట్టు, చాతవాయువుపొట్టు, రోపకల్లు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్నిరోగములను దీనివలన
నయముగను. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు వుప్పినిగలిగించును. నెత్తురును
శుద్ధికరించి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.
ఒక సీసాముందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గమనించును. రెండుసీసాలు
వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును.

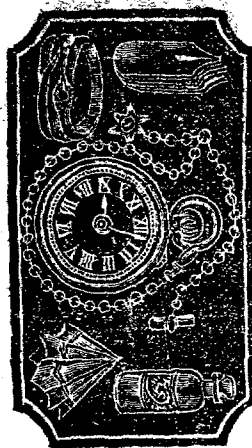
సీసా వెల రూ. 1-4-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్. ౧౪౪. ఫనసవాడి. సం. ౨. బొంబాయి

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2. Bombay.

పాకెట్ టైమర్ వాచ్.

దీని క్రయము 6 బహుమతులతోటి రూ. 2-14-0 లు మాత్రమే.
6 సంవత్సరములు గ్యారంటీ యివ్వబడును.

ఈవాచ్ బలమైన లీవర్
పగిలో లేక నాణ్యమైన యంత్ర
సామానులతో తయారై యిప్పు
డే నూతనముగా వచ్చి యున్నది.
కొంచెమైనను శక్తివంతములేకుం
డా సరియైన క్లాస్ క్రమము చూ
పించు వారు ధృటియే, మిగుల
సుందరమైనది. దీని రోజువారీ
తులవలన:— (1) నాణ్యమైన
చేతిగడ్డ, (2) పరిమళమైన ఆ త్ర
య సీసా, (3) సర్వాకారమైన
ఉంగరము, (4) గడియారపు గా
లును, (5) వివిధమైన స్ట్రీలునిబుట్టు
(6) దిక్కులుమాపెడు కంపోసు.

దయచేసి ఈవిలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనడు.

బి. అర్. వెంకటరమణ అండు కంపెనీ.

నెం. 7, కోపు వెంకటాచలయ్యర్ సందు, మద్రాస్.

చక్కని సువాసనగల సెంటులను ప్రేమించువారు

ఆటోమిక్ బహార్ (రిజిస్టరు)

అనుప్రాగ్ధేయలకు ద్వేషంపడెన ఆ త్రయయోగింపవలయును.
మనోహరమయినది, సువాసనగలది, చాలకాలము వాడన
యందునది, కొన్ని ఏర్పరచబడిన పుష్పములనుండి మాత్రమే
తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మద్యపానము చేర్చబడ
లేదు. నీచేతిరుమాలు మీదగాని, కోటుమీదగాని కొన్ని
బొట్టును వేసికొనినయెడల సువాసనలతో గూడినపుష్పరసం
తోనే గూర్చునటుండును ఈ అద్భుతమైన వేయికముల.
పుష్పములనుండి తీయబడిన అత్తరు యొక్క సువాసననుభవిం
చుటకయి ఆటోమిక్ బహారు యిప్పుడు మీదగ్గిరన్న
సాఫల్యము నడుగవలయును వారిలావున లేదని మాకు వ్రా
యుడు. చిన్నబుడ్డి విలువ 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0,
క్లిజ్జు అత్తరుగల పెద్దసయిబుడ్డి 2-0-0 ఈ అత్తరులో
మరగతెట్టబడి ఘుమఘుమ టాడుచుండు కాత్తులు డజన్ 1-కి
0-10-0. బి. పి. ఖర్చుకొనువారే భరించవలయును.

సోలు ఎజెంటులు—అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్

కెమికల్ కంపెనీ, 155 చామా మసీదు. బొంబాయి.

మదరాసు ఏజెంటు:— మెహత పురుషోత్తం మూర్తి
నెం. 23, చై నాబాబారు రోడ్డు, పునరు బహారుసమీపం మదరాసు.

సర్వజీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికీ తల్లి.

ఇది శరీరమునందు ఒక కనమాలిక. ఇదియే మన పూర్వీకుల
అతిహాస్యపు కౌవలము. దీనిప్రభావము కనుగొన
వలయునన్న రాత్రి పరుండవోవు సమయమున పుచ్చు
కొనిన కొన్ని నిమిషములలో దాని ప్రభావము కనపడును. నపుంశ
కత్తము పోగొట్టుటకు యంతటమించినది లేదు. జన్మోద్భవ
దుర్బినియోగముచేతను మూత్రద్వారంబులకు సంభవించెడి
అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజాకంటిది. రక్తమును
తృప్తపరచి నరములకు పటుత్వమును చేహమునకు బలమును
కాంతియు నిచ్చును. 20 విధములగు మేహములను మొదలంట
నాశము చేయుటలో శరీరజీవన్ ఇది
శ్రీలు, పురుషలు, బాలురు వృద్ధులు ఆంద్రులను సుఖయో
గించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల వృద్ధాప్యము నశించి
మిగుల బలమును ఆయుర్యవృద్ధియుకలుగును.

కల టిన్ను 1-కి 2-0-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ప్రాఫెసర్ జి. యస్. నాయుడు,

(13-5-14) కలియుగభీమ.

16 కృష్ణపు మొదలిపేది, తిరువల్లిక్కేణి మదరాసు.

గ్లోబ్ కంపెనీవారి బొటనవేలి ముద్రపెట్టెలు.

చాలా ప్రసిద్ధిగాంచినవి. కందల
కందలు విక్రయము. కల పెట్టె 1-కి
రూ. 1-4-0 పోస్టుఖర్చు వేరు ప్రాంసుగ
నోట్లు మొదలపాటివికల సీసావికల
చే వ్రేలిముద్ర వేయుట సర్వత్ర అవలం
బించుచున్నాయి. కత్తకులు, పక్షిదేవు,
యినానానా మున్నగు వారికి మిగుల
ఉపయోగము.

గ్లోబ్ కంపెనీ, గుంటూరు.

పండ్ల పొడి.

డబ్బీ 1-కి వెల 0-2-0, 12-కి రూ. 1-2-0.

శరీరమెక్కులకు దివ్యోషధము. సువాసనగలిగి
ఉంచును సర్వసామాన్యముగవాడుటకు దగిడెన్నది
అప్పుకాంజను దీని పోర్ల బొంబాయి.

జ్వరహరి.

సీసా 1-8 వలయా. 0-12-0

జ్వరము శరీరమునందు రక్తభేదము, రక్త తిభేదమువలన గలుగును. సాధారణముగా నీటి, నీలి, స్థలపుమార్పువలనను దేహమునకు గాసి లనను జ్వరమువచ్చును. జ్వరహరిని అయిదు గ్రాటలు సేవించిన పట్టువిడుపు జ్వరములు, చలి ప్రరాణజ్వరములు మొదలగు సమస్తజ్వరములు మానును; కొద్దిదినములు సేవించిన శరీరము మధాస్థితినిజెంది ఆరోగ్యము గలిగియుండును. శిశుత్వాంజనము శిశు, 10, క్షీరకోష్ఠ, బాల్యాంజనము 9. బాలాంగీకరించి, మృగానా.

వాతావరణ నితి

1914 సం॥ ఆక్టోబరు నెల 14-వ తేది

ప్రదేశములు.	అక్షాంశ 14° 15' ఉత్తరము, ౭౮° ౧౫' తూర్పును.	కడలిని 24 గంటలలో, నీడను ఉష్ణోగ్రత.		వర్షపాతము.		
		ఉత్తర.	తూర్పు.	కడలిని 24 గంటలలో	గరిష్ఠము.	నిమిషము.
గోపాలపురము	29.952	89.0	78.0	...	58.59	84.68
కాశీపూర్	29.972	89.6	74.9	...	88.27	26.42
కాశీపూర్	29.965	88.6	75.8	...	28.07	26.23
బందరు	29.958	88.0	76.8	...	28.97	27.48
గుంటూరు	...	92.6	74.1	...	24.85	...
నెల్లూరు	29.961	88.4	78.6	0.71	19.76	14.90
మద్రాసు	29.919	87.0	74.0	0.88	22.84	21.03
కడపూరు	29.923	78.9	74.0	2.84	81.21	20.11
కాగపట్టణము	29.891	87.9	74.5	1.70	16.72	15.29
కొలంబూ	29.881	87.4	73.9	0.02	44.88	46.71
తిరువనంతపురము	29.865	86.0	75.0	0.15	47.37	44.63
కొచ్చికోట	29.857	86.9	76.5	0.25	87.04	98.90
కలికోట	29.835	89.0	76.4	...	98.44	104.86
మంగళూరు	29.835	87.5	74.0	0.79	140.23	119.52
బొంబాయి	29.892	90.2	78.4	...	81.36	70.40
హైదరాబాదు
అనంతపురము	...	88.5	71.9	...	15.51	16.70
బళ్లారి	29.926	89.2	70.5	...	15.95	15.59
కర్నూలు	29.964	89.6	78.6	...	25.47	28.41
కడప	29.936	91.8	72.8	0.88	22.81	28.88
తెంగుకూరు	29.893	81.7	64.2	0.28	25.50	28.76
కొడైకనాల్	22.795	59.5	51.6	1.25	46.95	37.83
ఉడకమండలము	28.025	65.5	58.0	0.48	36.27	41.89
కోయంబత్తూరు	29.907	85.2	71.8	0.09	6.75	12.05
వెల్లూరు	29.929	86.2	72.2	0.65	22.04	80.18
నెలము	29.910	87.0	70.8	0.07	27.55	30.86
తిరువనాపల్లి	29.922	95.6	74.5	0.17	11.18	19.82
పుదుకోట	29.928	84.6	74.0	0.05	22.76	21.97
మధుర	29.016	85.7	75.4	0.06	14.98	21.26
తిరువల్వలి	0.75	7.77	9.25

వాయువుభారము కొంచెము పెచ్చినది. ఇందువలన వొక్కచంగారాభాతమునదప్ప మిగిలినస్థలములందువాయువ్యాపనమున మార్పేమియు కలుగలేదు. సర్కారులలో మిక్కిలి హెచ్చుగను, మలబారుతీరమున మిక్కిలి తక్కువగను నున్నది. ఇచ్చట చెన్నపురిలో పెద్దమాచ్చేమియు కలుగలేదు. వాయువు కొంచెము కల్లాలముగనున్నను తుపాను వృద్ధికాలేదు. దత్త మండలములలో మధ్యమోష్ణపరిమాణము రెండు మొదలు మూడు డిగ్రీలవఱకు హెచ్చుగనున్నది. పగటిపూట వేడిమి సామాన్యస్థితికంటె తక్కువగనున్నది. రాత్రులందు తూర్పు తీరమున వేడిమి రెండు డిగ్రీలు తక్కువ. వాయుమండలమున తేమ అధికముగానున్నది. డక్కను, సర్కారులు, బంగాళా భాతమునకు ఉత్తరమునను, మబ్బులు దట్టముగనున్నవి. చెన్నపురికి దక్షిణమున స్వల్పవర్షము కొంచెము కురిసినది. తూర్పు పడమరతీరములందు హెచ్చుగ కురిసినది. రాజధానియొక్క దక్షిణభాగమున వర్షము కురియవచ్చును.

ఆర్. ఎల్. ఎల్. జోన్నా,
వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు

స్థానియవార్తలు.

చెన్నపురి ఆర్థికసమస్యలు:—ఈక్లబ్బులో శేషశని వారమురాత్రి నాట్యము జరుగును. నాట్యము రాత్రి 9 గంటలకు ప్రారంభమగును.

అనిమిసెంటుమ్యూగారి ఉపన్యాసము:—19వ తేది సోమ వారము సాయంత్రము 6 గంటలకు అనిమిసెంటుమ్యూగారు భక్తినిగూరించి చూశాలో నుపన్యాసించుదురు.

చెన్నపురి బ్యాంకు:—ఈ బ్యాంకు డైరెక్టరులు నిన్న సాయంత్రము సభచేరి, నూటికి రూపాయనాణీ హెచ్చించిరి. ప్రస్తుతము నూటికి 6రూపాయలు తీసికొనబడుచున్నది.

ఒక దారుణకృత్యము:—న్యూఇండియా పత్రికలో నొక విలేకుడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—తిరుపల్లిపీఠియందలి నొక పాడుగృహమందు అప్పడే జన్మించిన శిశువు నిన్నఉదయమున పొరవేయబడినది. ఏ విలేకువో తన గుట్టు బయట పడకుండ నిట్లు చేసియుండ వచ్చును.

ఒక వైశ్య విద్యార్థి:—అనంతపురము నివాసులగు బి. సూర్యనారాయణచారి బి. ఏ గారు, విద్యార్థి వేతనము మీద ఎడెంబరాలలో సివిలు ఇంజనీరింగు, పరీక్షను చదువుటకు వెళ్లిరి. వీరు యిటీవల జరిగిన పరీక్షలలో మంచి సామర్థ్యముతో కృతార్థులయినందున ఈటరములో మరియొక పరీక్షనును బహుమతి పొందినందు తెలియుచున్నది.

జూదగాండ్రను పట్టుకొనుట:—రాయపురములోని నారాయణ నాయకతోట మూడవనందులో నొకయింటి యందు 9 వ తేది రాత్రి కొందరు జూదము ఆడుచుండినట్లు తెలిసి పోలీసువారు మంచి నేర్పుతో నింటిలో ప్రవేశించి చూడగా 7 గురు జూదమాడుచుండిరి. వీరిలో యింటియజమానికూడ నుండెను. వీరినందరిని పోలీసువారు పట్టుకొనిరి. సందడిలో కొందరు పారిపోయినారు. కాని తరువాత పట్టుకొనబడిరి. ఇంటిని సోదాచేయగా 40 పేకీలును, జూదమునకు సంబంధించిన కొన్ని కాగితములు నగపడెను. పోలీసువారి విషయమై విచారణ చేయుచున్నారు. ముద్దాయిలు త్వరితగతినే విచారింప బడుదురు.

బరహంపురపు పాలకసంఘము:—దీని రిపోర్టును విమర్శించుచు ప్రభుత్వమువారు అధ్యక్షులగు సి. వేంకటేశ్వరులు పంతులుగారు తమపనియందు చూపిన శ్రద్ధ ప్రశంసనీయుమనియు వెనుకటిసంవత్సరముల పాలనకంటె వీరి సంవత్సరమున పాలనము అభివృద్ధిపొందినదనియు వ్రాయుచున్నారు.

శ్రీ గవర్నరుగారు.

ఉదకమండలము ఆక్టోబరు 12:—వెంట్రుండు ప్రభువు గారిచో ఆంతరింగిక కార్యదర్శి సి. బి. కాటేరలు గారును, సాంగ్రామిక కార్యదర్శి కెప్టెను అల్లెనుసనుగారును 14వ తేదీన ఉదకమండలమునుండి బయలుదేరి చెన్నపురికి వచ్చెదరు.

15వ తేదీన శ్రీ గవర్నరుగారు రథికకాలసంచారము బయలుదేరెదరు. శ్రీవారు పాలపూటును కొలెంగోడును చూచి వచ్చిన పిమ్మట 17 వ తేదీన యాకోడులో వెంట్రుండు ప్రభుగారు ప్రభువుగారిని కలసికొందురు. తిరువాన్కూరు కొచ్చి దేశములలో సంచారము ముగిసినపిమ్మట ప్రభుగారు 28వ తేదీన ఉదకమండలమునకు మరల వచ్చెదరు.

తరువాత ప్రభువుగారు ఉత్తరమలబారు దక్షిణకన్నడ జిల్లాల కేగెదరు. అనేక ప్రదేశములకేగి ప్రభువుగారు నవంబరు 10 వతేదీనాటికి చెన్నపురికి వచ్చెదరు.

గవర్నరుగారు నేటిదినము చెన్నపురికి వచ్చియున్నారు శేష సర్కారులు వెల్లెదనని తెలియుచున్నది.

అగ్నిపులల పరీక్షము.

ఈపరీక్షమును ప్రయత్నించుటకు తగినంత సౌకర్య మిదేశమందు గలదు. ఈదేశమున సంవత్సరమున కించుమించు 1,18,00,000 గ్రాసుల పెట్రొల పుల్లులు ఖర్చుచున్నవి. ఇచ్చట కావలసినంత సుఖము సిద్ధపరచుటకు రోజూ 700 గ్రాసుల పెట్రొల పుల్లులను చేయగల పరిశ్రమకాల లభ్యమని యుండునని యును. ఇప్పు డిండియాలో 8 పరిశ్రమకాలలే గలవు కనియం దన్నటియందుచేరి 7,00,000 పెట్రొలపుల్లుల తయారగుచున్నవి. ఈపరిశ్రమమునకు లెగిన కట్టలు ఆ నెమలెలలోను, దక్షిణ

ఇండియాలోని కొన్ని యడవులలోను గలవు. ఏనువందల గ్రాసుల పెట్రొలకు ఫుల్లులను తయారుచేయు పరిశ్రమకాలకు రోజూ పుల్లులను, పెట్రొలనుచేరి 15 పరిశ్రమకాలగులకట్టయు, సాక్షింగు పెట్రొలకు గాను 60 పరిశ్రమకాల కట్టయు కావలసి యుండును. రోజూ 700 గ్రాసుల పెట్రొలను తయారుచేయు పరిశ్రమకాలకు కావలసిన పెట్టుబడి, యందుకలని ఆదాయము, వీనినిగూఠించిన వివరణము క్రింద కానవచ్చును.

వివరణములు	రూపాయలు
నెల	10,000
కట్టడములు	85,000
యంత్రముదాయము	85,000
మేనేజరుగారికి బంగారా	10,000
పరిశ్రమమునకు పెట్టుబడి	20,000
మొత్తము	1,60,000
రూపా ఆపై	0—12—0
ఒకగ్రాసు పెట్రొలు అమ్మువలె	0—12—0
700 ,, ,, ,,	525—0—0
800 రోజుల సరకు	1,57,500—0—0
700 గ్రాసుల కగుఖర్చు	888—1—3
700 X 800 గ్రాసుల ఒకసంవత్సరము ఖర్చు	1,18,423—0—0
ఇతర ఖర్చులు, నష్టములు	6,989—0—0
మొత్తముఖర్చు (వందలసంఖ్యలో)	X 1,23,800—0—0
నిలువలాభము	83 70—0—0

ఈతక్కువప్రకారము పెట్టుబడిపూడ నూటికి సంవత్సరమునకు 16వంతున కడ్డీ యేర్పడుచున్నది.

కలకత్తా పోలీసు.

కలకత్తా పోలీసువారి కీ సంవత్సరము చాలవఱకు ఆకు భక్షకముగ నేర్పడెను. ఒక్కటి వెనుక నొక్కటిగ విపత్తులు వెంబడి వెంబడిన వచ్చినవి. జబ్బుపడి నెలపుపుచ్చుకొనిన వారు కొందరు, మృత్యువుపాతంబడినవారు కొందరు, పనిలో నుండి తొలగింపబడినవారు కొందరు, యాతీరన ననేకులు దురవస్థల సాల్చిరి. ఇంతటి దురవస్థ లంతకు పూర్వ మేసంవత్సరమందును కానము. వైనవేర్కొన్న దురవస్థలను కొంతకాల క్రింద వివరముగ తెలుపుచున్నాము. మూడవ, హామిల్టన్ అను సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టరులు హతాత్తుగ జబ్బుపడి, చాల కాలము దనుక నెలపు పుచ్చుకొనిరి. అనారోగ్యము వలన రాయ గోపాల్ భట్టాచారిగారు నిశ్చలకాలమునకు పూర్వమే పని చాలించు కొనిరి. ఈడక్ అనుపత్రి మహాత్మాజీమను ఆ పదలో నొక ఇన్స్పెక్టరుగారి సోదరికి గొప్పగాయము తగిలెను. క్రొత్త (మార్చెట్టు) బజారువద్ద అగ్నిఆపదలో ఇన్స్పెక్టరు షెల్లెక్ గారికి కలిగిన ఆపద. లాల్ బజారువద్ద నొక యూరోపియన్ సాబ్బెంతు ఉన్నట్టుండి చచ్చెను. మెకగిల్ అను ఇన్స్పెక్టరుగారు ఆకస్మాత్తుగ తుపాకితోకాల్చి చంపబడిరి. క్రిమినల్ ఇన్వెస్టిగేటరు డిపార్టుమెంటు ఇన్స్పెక్టరు జెన్నింగ్సుగారు ఎక్స్ప్లొజివ్ పిచ్చుకుక్కచే కలువబడిరి; కసాల్ పాశ్వర్ ఇన్వెస్టిగేటరునందు వైద్యము చేయించుకొనవలసి వచ్చెను. ముగ్గురు సబ్ ఇన్స్పెక్టరులు, ఇద్దరు హెడ్ కాక్ స్టేబిల్సు పనిలోనుండి తొలగింపబడిరి; హెడ్ కాక్ స్టేబిల్సులో నొక్కడు 23 ఏండ్లకాలము పోలీసునాకరిలో నుండెను ఇన్స్పెక్టర్ స్పెషల్ సాఫ్ట్ ఫూన్ గారు వధింపబడిరి. ఇన్స్పెక్టరు హ్యూయిగారిభార్య ఆకస్మికముగా చనిపోయెను. హ్యూయిగారికిని దేహము చాలజబ్బుచేసెను. ఇన్స్పెక్టరు చేంబర్లెయిన్ గారికి ఘోరమగు మృత్యువు సంభవించెను. నూపరింబెండెంటు ఈస్టుడ్ గారు మృతిపొందిరి. బడ్జెట్ అల్లరిలో కలకత్తా పోలీసుతోచేరిన ముగ్గురు సాబ్బెంతులను సర్ ప్రెడెంట్ హాల్ డేగారికిని గాయములుతగిలినవి. ఇటీవల తొరకాంకో పోలీసులోచేరిన కాక్స్ పైలిలు ఒకడు ప్రాంబండి క్రింద తగులుకొని చచ్చెను. ఫెక్విట్ బజారు పోలీసులో చేరిన కాక్స్ పైలిలు ఒకడు ప్రాంబండిక్రింద తగులుకొనగా, వానికిబలముగ గాయములైనవి. ఒక డెంగాల్ సబ్ ఇన్స్పెక్టరు (పసివాడు) నెలపుపూడ నూటిలోనుండగా, ఆకస్మికముగా చనిపోయెను. కలకత్తాపోలీసు డిజిటీకమనగలలో నొక్కరి అడ్మిన్స్ట్రేటరుండి దిగుచుండగా, కాలుజారి క్రిందపడి చచ్చెను. బ్రాంబజారుపోలీసుస్టేట్ హెడ్ కాక్ పైలిలు అల్బర్ట్ మిడ్లీ ఆకస్మాత్తుగ చచ్చెను.

భావవిగ్రహము.

II

హెచ్. జి. వెంగుగూడ సేనాపతి క్షేత్ర ప్రాచీన చరిత్ర :-

ఈ భావ విగ్రహములను సాక్షాత్కృత ప్రజలందు వ్యాపించినది యుద్ధము సంతమునొందించ గల సాధనమపై నిరన్వేషించవలయును. మనపాలకులు జేచి చూడవలయును, అనుభవతికంటె మించివచ్చి నవలించవలసిన వారుగ నుండి లోకమున కంతకును గాత్రమున నీగవలయును ప్రకటించవలయునని నాయకమును. పాలకుల మతము లోకమునందంతటను వ్యాపించును. భార్యుల క్రైస్తవ మతము నూనకొట్టుమందిని నాపిరించును. క్రైస్తవ మతము కారణములను కలహ ప్రయోజనములను స్పష్టముగ దెలిపిన నాభావములు జర్మనీ ఆమెరికా దేశములలోని ప్రజలకు విదితము గాగలదు ఇతరులకు మింతక వ్యాపించలేదు. ఆయన యుద్ధానికిని శ్రద్ధతోగమనించుచున్నటులు ప్రకటించెను. కాని ఆభావము ప్రయోజనకారిగాదు. ఆయన శిలము పెరిగిన వారల కీమతిము విదితము. మనజాతి యొక్క మతము ప్రతివత్తులకు దెలుపదగిన సాధన సామగ్రిగావలయును. మనపాలకు లకసరమును నారాధించెదరని యను నూతన దృఢుల నిర్బంధముగ నవలించెదరనియును నామతము. పాలకుల నిష్ఠాయములకు బద్ధులముగాక జాతీయ భావములను సంకల్పములను బ్రమాణముగ దెలుపగల మనమీ పనిని సాధించవలయును. ఆంగ్ల, జర్మను, ఫ్రెంచి, డచ్చి, ఇటలీ, చీనా, జపాను మొదలగు భావలందు భావ ప్రచారమునకై గ్రంథములను, వ్యాసములను, కరపత్రములను బ్రచురింపవలయును. ఈ భావమును జపించవలయును. ఈ యుద్ధముతో యుద్ధము లంతము నొందవలయునను భావమును వ్యాపింపజేయవలయును. ఆ భావ మీ యుద్ధము వ్యాపించియున్నటులు వ్యాపించవలయును. యూరపునందు శాంతి ప్రతిష్ఠాపితమైనపుడు దేశ పటములను మారునను విశాల భావమును గల్గింపవలయును. ఆయుధవ్యాపారపును మాద్యమమునుండి యూరపుకు రక్షించవలయును. యూరపునంద యుద్ధ సంక్షోభభావమును మరలించి యన్వేష్య సంక్షోభ భావమును స్థాపించవలయును. ఇట్టి సంకల్ప మనేకులకు గలిగినది. ఆ సంకల్ప సిద్ధి కై యన్వేషక మార్గములు నూచించబడినవి. విమానంబులు వైశ్వనివహంబులు కరపత్రములను చల్లవలయునని నిశ్చేషపడినది. ఈయుద్ధేష్టములుక్రొత్తనగుటవలన వింతగనున్నను వాని యందు మరేమి వింతయును లేదు. యోధుల కీ భావ మనవ్యాపకముగ నుండవచ్చునని లోకముతో క్రైస్తవ ప్రాబల్యములకు బ్రతిఘటించుచున్నది. యుద్ధము పొసగుటకై భావ ప్రాబల్యమునకుగల సామర్థ్యము పూర్వమెరుగును దెలియని విధమున నిపుడు స్పష్టముగ దెలిసినది. నూతనభావ వ్యాపనమునకై నవీన సాధనము లకసరమనియును తేలుచున్నది.

శత్రుకోటివృద్ధివలన సేవలందరితనిచేరగలము? నాకాదేశములకంటెను వైశ్వనివహంబులకంటెను బలవత్తరమైనసమాధానము నెలులు చెప్పుగలము? మననాయకులు స్పష్టమైన సంక్షేపమును దెలుపవలయును మన మాకాంతిచెడి భావప్రతిధ్వనికయి మనము మనదృష్టి నిరతిరక్తులను మరల్చవలయును. సంకల్ప సిద్ధి కై శాంతియాతమార్గము నవలించిచెడి మతాధికారులు మూఁభావమును వహించిరి. మతాధిపతులు కొందరు తప్ప మానముద్రను దాల్చిరి. మతాధిపతులు, మతబోధకులు భావ పడువారలకు సౌకర్యములను గల్గించుచున్నారగాని శాంతి స్థాపనకై సజ్వదేశములను జేయుటలేదు. క్రైస్తవ దేవాగారమును నచ్చటి శాంతిని బోధనావేదికలను గమనించుచు శాంతిని వ్యాపింపజేయుటకై వారు చేయు ప్రయత్నము లేవియును గానరావు. శాంతిబోధలు దేశభిమానభావములు కల్పింపుగ బ్రకటింపబడినను జనుల నాకర్షించుటకును శాంతి సాధనకును దగినయత్నములు చేయబడుటలేదు.

కడవిన వారములందు జారకు హత్యపంజీ విషాదకరములైన విషయములు సంభవించినవి కాని ధర్మాత్ములను విశ్వాసపరులను వైతన బోధులగుణమునంటి జాలిని బుట్టించుకట్టియు విచిత్ర ప్రాణియు విషయము జరిగి యుండలేదు. యుద్ధము యుద్ధానందము ఆయన కనసానకాలమునందు విచారమును గలిగించినది. భార్య మిట్టికృత్రిమములను చచ్చి యాపియుండెడిదనియును నిపుడసమర్థము దాల్చినదనియును బోవు విలపించెను. ఆస్త్రియనుగాయబారి తిరిగితిరిగి విజయాశీర్వాదమును గోరగా నాయమునుగాదు. శాంతిని లిలవలె ననెను. జ్వరి భావ మతిశయిల్లినపుడు సంయతము తెలివించుచున్నటులు యుద్ధము నాని శాంతిని స్థాపించుటకై వివిధరాజ్యములకు యుద్ధోగమునుండి నాలించుకొనుట కవకాశ మియ్యబడినది. మరియొకరు వారు చేసినతప్పు చెప్పబడకయే నుమాగు యేడు మానములక్రంద ముదోగమునుండి సస్పెండుజేయబడిరి. సస్పెండుజేయబడిన పుమారు నాలుగుమాసములవరకును పనిచూచిరి. ఇంతవరకును వారిమీద నేర మారోపించబడక ఆయన శ్రేతంతుస్వర్గమున ప్రేలాడుచున్నాడు. మొదట

తంత్రివాదల నంపించెను. అపస్మారకస్థితియందు యుద్ధమును గురించియును, చర్చియొక్క నిస్సహాయతను గురించియును కలవరించెను. భక్తితీర్థి భావము దానవాంఛము. భావములేని భక్తి మృదులైవాంశము, దర్శనాత్మకమనస్థితియు యూరపునకు గలిగిన మహోన్నతము సద్భావ సంభావనమందులకు సంకల్పకలము. భక్త్యుని నమ్మి యలసత్వమును బూనుటగాని, న్యాయముని తలచి మూఁభావమును వహించుటగాని, విధియనియించి యుద్ధము చేయవలయుట గాని యన్యాయముని మనము నమ్ముచున్నాము. ధర్మాచరణము మనధర్మాచరణము వలె ఫలప్రదమగుటకు శాంతిస్థాపనకై పాటుపడని క్రైస్తవుని మతభక్త్యుని నిరర్థకము. మనయద్ధ సంబంధమును నిందించెడి ప్రభావ్యకృత్ భావము నిరుపయోగము. ఈయుద్ధము లోకమునంతయును మార్చుచున్నది. మనము శాంతినిగోరుటయె గాక శాంతిమాగ్గుల నన్వేషించుచు శాంతిని స్థాపించవలయును.

శాంతిభావమును వ్యాపింప జేయుటకు పాలనములు, మతములు, గ్రంథములు, ప్రక్రియలు సాధనములని తోచుచుండును. మరియొక శాంతిస్థాపనకై ఏర్పడిన మహాసభలు సంఘములు తలంపునకు వచ్చుచుండును. హేగునందలి శాంతినికే తనము మూఁతత్వమునుదాల్చినది. శాంతిప్రచారక సంఘమునకై చేసిన వ్యయమువలనను పక్షమవలనను గలిగిన ప్రయోజనము యుద్ధనిరసనను మాత్రమైయున్నది. నూటిలో ఏంబది తొమ్మిదిగురు యుద్ధమును నిందించుచున్నారు. అపనికై మహాసభల యనవరములేను. ఆభోభామిని వారలకై చేయబడుచున్నది. యుద్ధమును నుదముట్టించెడి విధము తిరిగిరాకుండ జేసివేయవలయును. శాంతికాములు యుద్ధమునకు మూలంతురములనుగాని, ప్రతిక్రియనుగాని, యుద్ధప్రచారమునకై శ్రమపడిడి బలములనుగాని నిష్ఠించుటకై పనిజేసియుండలేదు. జర్మనీయంతయును ఔత్తరభావబద్ధము. జర్మనుల యుద్ధసన్నాహము ఇతర రాజ్యముల సన్నాహమును దాటినది. జర్మనుల భావముమారినగాని లోకమునకు శాంతిగలుగనేరదు. శాంతిగావలయునని కోరినంత మాత్రమున నీ కార్యము సఫలముగావలదు.

వక్రమానస్థితియొక్క గొప్పయవసరమునుజల్పియు పిలువనుసరించుచును జనులపక్షభావమును భావములను కేంద్రీకృతముచేయుట మనకర్తవ్యము. అమూల్యమును మాన్యుటకును, రహస్యనాచక మార్గములను నిరసించుటకును, సద్భావమును వ్యాపింపజేయుటకును ప్రాయుటకును భోధించుటకును సామర్థ్యముగలిగి యితరులభావముల నాకర్షించగల ప్రతిమనుజునకును తనభావమును, ప్రసంగమును, బోధనశాంతి ప్రతిష్ఠాపనకై వినియోగించుట కవకాశముగలదు. ఈమహాసంగ్రామము, దానంగలుగు జీవహింస, ఔషధము, విషము, భయము, క్రూర్యము, దుర్భిమానము ప్రబోధమేర్పడవలయునగుచున్నది. ఇదింతయును బాగ్రదవస్థయందు స్వప్నములవలె ప్రబోధనయమునందు నశించును. కాని ప్రబోధములుగనంతవరకు నాశనము కనకాశములేను. భావములను నాటివ్యాపింపజేసి ప్రబోధమును గలిగించుటకు సమర్థులమైన మన ప్రయత్నములు చేయదగినంతగ జేయబడినను మనబలము స్వల్పమగుటవలనను, యుద్ధమునాని మనలను రక్షింపజాలినంత ప్రకాశవ్యాప్తిని జేయుటకుదగిన సామర్థ్యము మనకులేదు. యుద్ధాంధకరమైన తరువాతను జీవితము మేల్కొనియును కలగన్నటులు గమనించిన వేళలుగలవు. సకలైంద్రియ వ్యాపారము స్తంభితమైన దుస్స్వప్నావస్థయందువలె కదలుటకును మెదలుటకును శక్తిలేని యవస్థ మనకు గలిగినది.

తోకల్ ఫండు పరిపాలనము.

గుంటూరు జిల్లా. II
(ఒక న్యాయవాదియొద్దనుండి.)

మాలోకలో ఫండు యింజనీయరుగారు తనతాతేదాస్సును పరిజామును నితర ఆస్తిసమగ్రహరములను సంస్కరించుట కవలించిన మార్గములు విచిత్రముగనుండును. వానిలోని కొన్ని చట్టములనుసరించి పరిపాలన కలవాటుపడిన యీకాలపు జనులు సహించుకట్టులేవు. ఒక మొదటిక్లాడ్ ఒకరేమురు విధిలేక తన యుద్ధోగమునకు రాజీనామా యిచ్చవలసి వచ్చెను. రాజీనామా సంగీకరించిన ఒక సంవత్సరమునకు వారా నీయుద్ధోగమును రాజీనామా యిచ్చగా సంగీకరింపబడి తిరిగి రద్దుపర్చబడినది. ఈరెండు ఖాళీలలో నరవవారు యొక్కించబడిరి. 18 సంవత్సరములు యీడిపార్డు మెంటులో తనజీవితము గడపినయొక గునుస్తా హూణవాసా పొండిత్యము వాగుగ లేదని నాకరనుంచి తొలగింపబడిరి. మరియొక గొప్పజీతముతీసికొను నుద్ధోగముని లంచములు పుచ్చుచున్నారనే ఆభియోగముమీద విచారణ నిమిత్తము సస్పెండుచేసిరి. అయమాసముల తరువాత ఆ ఆర్డరు అమలులోనికి లేబడినది.

మాయింజనీయరుగారు భవన్యయముతగ్గు నుపాయములు యెక్కువ కనిపెట్టిరి. గునుస్తాలములకు ప్రయాణపు బట్టెము మామూలుకంటె తగ్గింపబడినది. రోడ్ల వెంబడియుండు మైలు కూలీలు తగ్గించబడిరి. ఓనర్ శియర్ల బంగ్లాకులు యిద్దగు ఒకరుగా చేయబడిరి. వీనివలన గలుగునష్టములు వేరుగా చెప్పనక్కరలేదు. ఇందువలన కొద్దిజీతములూ నుండువా రధర్మమార్గముల ప్రవర్తించుటకు నవకాశముకలుగును. అయినను గోపాలయ్యరుగారు మాత్రము సర్కారువారి కెక్కువ ఖర్చులేక యెతన నొకర్లను అనగా లాస్కార్ల సంఖ్య నాలుగునుంచి పదునాలుగువరకు పెంచుచును. మాకు తెలిసినంతవరకు నిది వర కీజిల్లాలోగాని మరేజిల్లాలోగాని లాస్కారుల యాడంబరము యిప్పటింతె యధికముగానుండలేదు. ప్రస్తుతమున్న మాయింజనీయరుగారికి మునుపటికంటె నెక్కువ నొకరుల తపనన మేమి వచ్చినదో!

డిప్టీ కమిషనరు ఖర్చుమీద నొకబోరింగు మేస్త్రీని ఆరు నెలలు చెన్న పట్టణములో బ్రెయినింగుచేయించి అయిదుసంవత్సరములవరకు నీజిల్లాబోర్డు నొకరిలోనుండుకలుట బాండుతీసికొని యుద్ధోగములో ప్రవేశపెట్టి. కా ర్యా చిత్రము కొరకు ఆబోరింగుమేస్త్రీకి యొకసంవత్సరముజీతనష్టముమీద నెలవీయబడినది. ఈ కాలములో ఆయన మాయింజనీయరుగారి మోటారుబండి తోలుటకయి ప్రయత్నము సర్వీసులోనుండిరి. ఆమేస్త్రీగారు ప్రయత్నము సర్వీసునిమిత్త మనుజ్ఞుపొందిరి! పొందినను గోపాలయ్యరుగారే ఆవిధమున నెలవీయవచ్చునా? ఇచ్చిరిపో తామే యీవిధమున తిరిగిచేయుట యుక్తమా! ఇది రాయవారెరుగకుండురా! అయినను నూరకుండుట కేమికారణము? ఈసంవత్సరము కాలములో బోరింగుపనిచేయుటకు ఆయనకు బదులుగా మరెవ్వరును నియమింపబడలేదు. జలఔషధమునకు పుట్టినిల్లగు గుంటూరుజిల్లాలో గవర్న మెంటు వారు బోరింగునుగురించి యెక్కువ శ్రద్ధచేయనన్న రోజులలో మాయింజనీయరుగారికి బోరింగుమేస్త్రీ అనవసరమని తోచుట యసంభవము.

ప్రస్తుతము గుంటూరులో పబ్లిక్ ఆఫీసర్లు కాపురముండుటకు బంగారాలు గట్టినచోట నుద్యావనముగా నుండగిన యొక యేడు ఎకరములభూమి జిల్లాబోర్డువారు కొని యొక తోట నిర్మించుచున్నారు. అందునను నీటియాధారమున కొక గొప్పభూమి త్రవ్వచున్నారు. ఇప్పటికి దానికొంద ఖర్చుకు రు.12,000లు వెక్కిలేర్చి శాంక్ష కొచ్చేయబడినది. భూమియొంతుల ఖరీదయిన నీకతోట యెంతఖరీదగునో! దానిలో రోడ్లకు మాత్రము రు.500 లు తిరిగి శాంక్ష అయినట్లు తెలియవచ్చినది. ప్రస్తుత మక్కడ ఇంతవెచ్చవెట్టి తోటయొక్క యవసరము మాకు కానరాదు. జిల్లాయందు వనవిహారాధము తోటలకంటె నెక్కువ అవసరమగుపను లెన్నియున్నవో కన్ను తెరచిచూడగల జిల్లాబోర్డు మెంటరులొకరును కనుపడకుండుట శోచనీయము. ప్రజాప్రతినిధులగు సభ్యులకూడ నోరులేని దీనజనులయెడ నెట్టిసాహృద్యమునకు నవరచక, భోజనాభిమాను చూచిన కన్యత్వము పోరలేకట్లు, యుద్ధోగీయుల ముఖములు జూడగనే వారల యభిప్రాయముల నేకీభవించుట చూడమనకొకను స్వపరిపాలనా సామర్థ్యము యేమాత్రము కలుగలేదని చెప్పవలసి వచ్చుచున్నది.

కీర్తికేషులగు ముదిగొండ కుమారయ్యగారు.

ఒరుగల్లునుండి ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:-

ఈ వరంగల్లు పురమున నుమారు 15 సంవత్సరములనుండి కాపురముచేయుచు దేశమంతయును దృఢుడిగి జాలిచేధము లేక అన్నదానము జేయుచున్న సాక్షాత్తు శంకరం దనందగు ముదిగొండ శంకరయ్యగారి కుమారుడు కుమారయ్యగారు 9 తేది రాత్రి పదిమంటలకు పరలోకప్రాప్తి జెందినటులకు యెంతయు చింతిల్లుచున్నారను. వీరివయస్సు 25 సంవత్సరములుండును. తండ్రిగారికన్నను నెంతయు దాతృత్వమునందు వెనుదీయువారు కారని నొక్క వక్కా జించగలము. పాపము వీరి తండ్రి శంకరయ్యగారవసానకాలయందు సమీపమున లేరు. మానుకోటకు పదికొనుల దూరమున నున్నారని తెలిసి కయిరుచేసిరి. ఈరోజు సాయంకాలము సికింద్రాబాదునుంచి కొంద రభిమానులు విచ్చేసిన పిమ్మట కళేబరమును సమాధిగావించిరి. వీరి గౌరవార్థమై బజారులు కొన్ని మూయబడినను. మా పురవాసులలో వన్నెకెక్కిన కొండూరు రాజయ్యగారు ఆకారపు చెన్నయ్యగార్లు యింటియొద్దనుండి సమాధి కరకు రాగివన్నము కురిపించిరి. కుమారయ్యగారికి భార్యయు నొక అనుబిడ్డయు గలరు. వీరికి మాసానాభూతిని విశదీకరించుచున్నాము.

కానకుగ్రామము

గ్రామీణుల సుప్రసిద్ధులగు చరిత్రము.

యధా మహాసముద్రం గరికి నేను మంగళియా సరిహద్దు లోనున్న ఆట్రాం కానకుగ్రామమున నుండినది. పైచేరియైనది లక్షలకు 900 మైళ్ల దూరములో నాగ్రామమున్నది. అది నివాసయోగ్యమగు గ్రామము. పచ్చని పచ్చిక, బయళ్లును ఉన్నతములగు అడవులును మంచుచే నిండియున్న శిఖరములు గల పర్వత శ్రేణులును చక్కని లోత తోటలను గలిగి ఆగ్రామము కన్నులకు పండువచేయుచుండెను. తృణధారము లగు గుట్టలపై కొడవల్లను చేబాని యువకులను జన్మమును గడ్డిగోయించుచుండిరి. కిల్ల లడవులలో పుల్లలను పోగుచేయుచుండిరి. వృద్ధు లిండ్లకడనుండి పూలుబట్టలను పోగుచేయుచుండిరి. గృహకృత్యములు జరుగుచుండెను. పరిశ్రామిక కాలలలో పనులు సాగుచుండెను. అంతయు నేటుల భాంతసంవిధానమున నుండె యధావార్త వివరించెడిది.

పైనికలను సమకూర్చి యధావార్త సిద్ధముగావించుట నాజ్ఞానంబు లెంతివార్త జూలై 11న తేదీన తెల్లవారుజామున నడచికిరేపిడి దుబ్బాలో కలకలము హెచ్చినాకు మెలకువ వచ్చినది. రాజమహేంద్రవరమునకు యధావార్త చేయుటకర్తవ్యమగు పైనికలు గుంపులుగూడె ఆంధ్రోత్సాహంతో ముచ్చటించుచుండిరి. “అయ్యోమీకు వివరితా? యధావార్త రంధ్రమొకటి” యనినను నివసించుచున్నప్పటి యాజమానురాలగు ముసలియామె దిగ్గరగ నరచినది. అంత నొకయక్షున పురుషుడు తన తురంగమున ధిరోహించి తనభుజ మధ్యముననుండి శోణ పతాకమువేలాడుచు గాలివేగమున నటునిటునూగులాడుచుండ తనగుర్రము నతివేగమున పరుగెత్తించుచు కనుపడినవారందరితోడను యధావార్త యధావార్త చెప్పుచుపోవుచుండెను.

మాగ్రామమున దొరతనమువారి కార్యాలయమొక్కటి మాత్రమేగలదు. అందుకొర్రాంగణమున ప్రభుత్వాధికారి నిలవబడి యుండెను. గుఱ్ఱములు, సైనికలాంఛన వస్త్రములు, ఖడ్గములును వెలికితీయబడెను. ప్రభుత్వాధికారి గుఱ్ఱములను పరీక్షించుచుండెను. జారుకాగుతులను రణరంగమునకు పిలిచెను. కాన వారు నిర్విచారముగ తమతమపనులును పరిత్యజించి శత్రుసంహారమునకురకలుజేయుచుండిరి.

పగతులెవ్వరో ఎక్కరికిని తెలియదు. తంతివార్తలో నేమియును వివరింపబడి యుండలేదు. పదియేండ్లక్రిత మిట్టి తంతివార్త వచ్చియుండెను. మరలనిపుడువచ్చినది. వెనుకవారు జపానువారిలో పోరుటకువెళ్లియుండిరి. ఇప్పుడెవరో పోరకలయనో తెలియదు. గాలికబరులు మెండైనవి. పసుపుచాయవారిపాద హెచ్చియుండవచ్చును. చీనాదేశముతోడనే సంగ్రామముననివారందరాయదయమంతయునిర్ధారణగ చెప్పుకొనిరి. రహస్యవారు మంగళియాలో నింకనునుండునకు తోసికొనిపోవుటచే చీనావారు యధావార్తను ప్రకటించియుండురని వాదనిర్ణయించిరి. ఇంట్లాండుతో యధావార్త ఇంట్లాండుతో యధావార్త అంతలోమరియొకపు కారుచేగినది. ఆంధ్రోయలకును రవ్యసులకును గలపాతపగ లడుగంటినవనివారెగరు. వారుమిక్కిలి దూరముననున్నారు. వారోసమాచారమును తెలియదు. నాలుగురోజులకు నిజప్రమానము మాకు తెలియవచ్చినది. కాని దాని నొక్కరును విశ్వసించలేదు.

“ఎంత విశ్వయుధము! 18 దేశములవా రీసంగ్రామమున చేరియున్నారు. ఇంట్లాండు, ఫ్రాన్సు, రష్యా, జర్మనీ, బెల్జియా, సెర్వీయా, మాంటెనీగ్రో అల్బానియాదేశము లొకప్రక్కను, జర్మనీ, ఆస్ట్రీయా, ఇటలీ, రుమేనియా, టర్కీదేశము లొకప్రక్కను నిలచియున్నారని యొక సేన్యగాడనెను.

యధావార్తచేయగల పీఠులు.

మరి రెండురోజులకు మరెయొక తంతివార్తవచ్చినది. 18 ఏండ్లు దాటినవారును 43 సంవత్సరములకు లోపువారును నగు పైనికలందరను సంగ్రామమునకు రావలెనని అందున్నది. యధావార్తను 1750 మైళ్లదూరముననున్న యొక ప్రదేశమందగూడె యధావార్త ప్రకటించబడినవెంటనే రహస్యవారు తమవైద్యములను సిద్ధముచేయుటకు తీర్రరపులిచ్చిరిని వినిన నందరికినిగూడ నబ్బురము కలుగకమానదు.

మరగలగ్రామము వాయవ్యమున బరువిడిచువచ్చుచున్న సేన్యముల సభిరోహించి సర్వావయవములను వననములునుగూడ చెమ్మటలో దొప్పగింపగమనవేగ సంజనితమగు నల

సటచే, నోట మాట గూడ రాకుండ నున్న వారై హరులు ప్రభుత్వము వారి సంగిన రహస్యములగు నాజ్ఞలను గలతేఖలను కాపలనాయకున కొసంగిరి. ఆవార్తావార్త లెక్కి వచ్చిన తురంగము లలసిపోవుటచే వారి కత దలయక చెందరి యశ్వములనొసంగ తుణకాలముననే వారాగ్రామమును విడచిపోయిరి. మాగ్రామమున రాజమహేంద్రమునకు చివరనున్న యన్నతమగు నొకవృక్షమున నాయుక్తబంధా కట్టుబడెను. నాయంతముకాకనే బంధాగుడ్డను తీసి ఎత్తునిలొత్తుచు కట్టుచుండిరి. తెల్లవారకనే మరల బంధాగుడ్డను కట్టుచుండిరి. అటుల నన్నిగ్రామములందునుగూడ నూరిమెగను పగటిపూటలయందు శోణధ్వజములను రాత్రులయందు రక్తదీపికలును కనబడుచుండెను.

ప్రయాణ సన్నాహములను దినమును జరుపుచుండిరి. గ్రామనాయకుని నేను నిరంతరమును చూచుచుండువాడను. అతని గుఱ్ఱములను పరీక్షించి పనికిరానివానిని తీసివేయుచుండెను. దినమునకు 50 మైళ్లు నడువతేరిగొట్టులనన్నిటి నాతడు నిరాకరించుచుండెను. ప్రతికాకట పీఠము లనగుజ్జము నానాయకునచెంతకుగొనివచ్చి వెదవులెడముచేసి దానిపండ్లతో నికియావును. దాని శరీరమునగల మడుల నతనికి చూపును. పీఠతేకుండ దానిపై నెక్కి దాని నవకల ననికిరేపావును. నాయకుడు కిక్కి పరిచేయుచుండును. జేయిపైను నడచి వారచట నోనుటలో నైలుబండ నెక్కినలెని గాన వారికి బలమగు నశ్వములుండుట యవసరము.

శనివారమునాటిరాత్రి ఆగ్రామమున నున్న దారుడేవ మందిరమున విచారనూపకమగు ప్రార్థనము జరిగినది. మరెగరు ప్రార్థన మొనరించెను. పవిత్రమగు రహస్యదేశపు పూర్వచరిత్రమును స్మరించెను. నెపోలియను వృద్ధిమాతయగు మా స్కాండేశ్వరుల సవతిత మొనరించి దైవశక్తితుడగు నంశము నతడు నొక్కినక్కాణించెను. దైవము మనపక్షమున నున్నాడు. మనకు విజయము సిద్ధమని యాతడనెను.

ఆదివారము పవిత్రదినము గాన నాదినమున నెట్టి ప్రయత్నములును జరుపబడలేదు. సోమవారమునాడు మరల సత్వ పరీక్ష కొనసాగింపబడినది.

ప్రవీణిరుగున వైద్యునిక వస్త్రములను ఖడ్గములను టోపీలను లోపలివొక్కలను, వైవొక్కలను, కాలిశోళ్లను, నడుము పటకాలను గూడ తననాయకునకు చూపించుచుండెను. ప్రతి సైనికుడును తనయడుపులను తానే సమకూర్చుకొనవలసి యుండెను. నాయకుడు వానినిన్నిటిని పరీక్షించి సరిగానున్నవని పట్టికనొసంగును.

గురువారము ప్రయాణము నిశ్చయింపబడినది. అనాడు సెంటుపీటన్న బద్దముండి మరియొకతంతివార్త వచ్చినది. అది మూడవ తంతివార్త. మద్యపానని రసనాంక్షోనమువలన నాగ్రామముననున్న మద్య విక్రయశాల యిదివరకు మూయబడి యున్నది. ప్రయాణదినమున మాత్రము దానిని తెరచి తరువాత మరల మూయకలయునని యాతంతివార్తలో నున్నది.

వృత్తాంత లేఖలు.

సికింద్రాబాదువార్తలు.

(స్వయంవిశేషమని యొద్దనుండి)

సికింద్రాబాదు ఆక్టోబరు 10 :—కొలది వారముల నుండి యీ పట్టణమునకు ఉపన్యాస ధనముని చెప్పదగిన “జెమైడ్ హాలులో” ప్రతియాదివారపు టుదయమున సిటీ సిగల్ జడ్జిగారైన వావిలాల శివావధానులు గారు “దిక్కుబ్బాన” సంబంధోపన్యాసముల నొసంగుట కారంభించినారు. ఉపన్యాసములనుటచేత చదువరులు దురభిప్రాయపడెదరేమో, ఇవి వాస్తవముగా నుపన్యాసములుకావు. “దిక్కుబ్బాన” మతప్రచారమునిమిత్తము చేయబడు మతబోధలని చెప్పినోప్ప. ఇవి మనుటకు వచ్చు శ్రోతలసంఖ్య మిక్కిలి స్వల్పము. ప్రాయముగా 15, 20 మందికంటె నెక్కుడుగ నుండరు. ఈ స్వల్పసంఖ్యాకులవైన నుపన్యాసములలోని వైశిష్ట్యమే యానందముచున్నట్లు కన్పట్టదు. ఒక్కొక్కనాడు వారియభిప్రాయముల నుపన్యాససూపమున వ్యక్తీకరించెదరు. ఒక్కొక్కనాడు “ఇహుసఖీ యిండియా” అను దిక్కుబ్బాన మాసపత్రికలోని వ్యాసములను చదివి వినిపించుచు, మధ్యమధ్య వికీకరించుచుండెదరు. ఒక్కొక్కనాడు భగద్గీతలోని విశేషాంశములను మిక్కిలి మశోహరముగ వ్యక్తీకరించెదరు. వీరు మిక్కిలి గొప్ప యుక్తిగ్రామములోనుండియు, నిట్టి భావప్రచార, లోకోపలరకార్యములనుగూడ బూనుకొనుట మిక్కిలి శ్లాఘాపాత్రము.

ఒక యుపన్యాసము.

నిన్న సాయంత్రమున పై జెమైడ్ హాలులో “నూన్య నమ స్కారము”లను గురించి ఆంగ్లేయభాషలో నొక యుపన్యాసము జరిగినది. శివావధానులుగా రగ్రాసనాధిపత్యము వహించియుండిరి. తమనశ్వలి జిల్లా వాస్తవ్యులగు రాజ

గోపాల్ శిక్షణగా నుపన్యాసములు. ఈ స్థల యాపురముందలి సిద్ధాంతసంఘమువారిచే సమావేశము చేయబడెను. నూన్య నమ స్కారములు, మన యాగోగ్యమునకును, మన దైవప్రీతికిని, మిక్కిలి సహాయకారులనియు అపకారదండీయులనియు, కొన్ని పటముల సహాయమును గ్రహింపవలెన కొన్ని ప్రమాణ వాక్యములను చదివి వినిపించియు, స్థాపక బ్రయత్నించెను. అటుపిమ్మట ఆగ్రాసనాధిపతి గారి వాక్యములతో సభముగి నెను.

భరత శాస్త్రజ్ఞుడు.

తెనాలి తాలూకా కూచిపూడినుండి యీ పురమునకు భరత శాస్త్రప్రకారము, ఆభిరయము నేర్చుకొనిన ఒకకన్యకు ప్రాప్యణ యావములు వచ్చి సభలచేయించి, తమ యభిరయ చాతుర్యము ప్రకటించుకొని బ్రయత్నించుచున్నాడు. వీరు సంస్కృత నాటకములైన శాకుంతల, పుష్పభాణిలాసము, మున్నగు శృంగార రసప్రధాననాటకములలోని, శ్రీహితముల నభినయించెదరట. జేమము ప్రామాణ్యో వలె వేయుచురట.

కాకినాడ వార్తలు.

(స్వయంవిశేషమని యొద్దనుండి)

సంగ్రామ సహాయధి.

కాకినాడ ఆక్టోబరు 11 :—సెప్టెంబరు నెలాఖరునకు గోదావరిజిల్లానుండి ఇంఫిరీయలు రిజిమెంటు కాలాకురు 30421లు, చెన్నై పురయధ్యక్షులు కాలాకురు 11404లు, యిర్నాలు జేయబడెను. శివాపురమునకు రు 1457, భద్రాచలమున రు 464లు, శ్రీలనకలలో పోగుచేయబడెను.

గయాభూములు.

అమలాపురము తాలూకాలో నిలవల్లి ప్రాజెక్టు, అల్లవరం కాకిక కాలవలను అభివృద్ధి, పోలవరం అయిలడు ప్రాజెక్టు, పంటకాలవల రీమోడలింగు జరుపబడును గాన ఉప్పులగు ప్రముఖమనగిరిపట్టణము, సామంతుకల్, దేవగుప్తము కొత్తిపల్లి, కొమరగిరి, వెదురులంక, జేమవరం, పోలవరం, పశువుల్లంక, పాతయింజరం, పల్లంకుర్రు, కామ్రోకోన, నిమ్మకాయల కొత్తపల్లి గ్రామములలోని గయాభూములు దరఖాస్తు రూట్లుప్రకార మియ్యబడవని, జిల్లాజేటులో నిర్ణీయక ప్రయోగింపబడెను. ఈ ప్రకటనము తెనుగునకూడ నున్న పక్షమున నాయాగ్రామముల వారు దరఖాస్తు చేసికొనుటకు సదుపాయమగును.

రివిన్యూ.

చోడవరము డిప్యూటీ రివిన్యూస్మీలుదారు గణపతిరావు నాయకుగారు ఫారెస్టు డెవలప్ మెంట్ డిప్యూటీ రివిన్యూస్మీలుదారు గారు, తణిక్కల్ శేషయ్య బి. యే. గారు చోడవరం డిప్యూటీ రివిన్యూస్మీలుదారుగాన, అయ్యల సోమయాజుల విశ్వనాథముగారు ఏజెన్సీ హెడ్క్వార్టర్లుగాన, శ్రీహరి రావు నాయకుగారు రివిన్యూ జవాబుదారుగాను నియమింపబడిరి కర్తవ్యము.

ఎస్టేట్ భయమువదలినందున రంగూరు, కలకత్తా, కొలంబో స్త్రీమరు మరలమారేపురు వచ్చుచున్నవి. ఎగుమతులారంభమయినది. ఈయధ్యకాలమున సింహాశ్వీనమునకు సరకులు రయలువీడ పంపబడసాగెను. ప్రాతర్ధానము బస్తార 4లు ప్రాతర్ధానము రు4-10-0లు వేరమున్నది. తెల్లపు కర్తవ్యలక. లాభము రెట్టింపునవచ్చుచున్నది.

మ్యూనిసిపలు.

కాకినాడలో కొత్తగ నిర్మింపబడుచున్న ఎస్టేట్ షేట గోడ్డు మొదలయినవాని కొరకు మామ్యూనిసిపాలిటీకు రు 45,655 లు, మ్యూనిసిపాలిటీలోని ప్రాథమిక పాఠశాలల సహాయము కొరకు రు 841 లు కొంతమునా రిచ్చినారు. కాకినాడ పశువైద్యశాలకు డిస్ట్రిబ్యూట్ వారు లయిసెన్సు ఫీజు చెల్లించ నక్కరలేదని తీర్మానించబడెను. పట్టణమునకు ధూమపానంక్రములను తయిలయంక్రములను స్థాపించువెడల మ్యూనిసిపలు వారిలయకు న్యాయండును మ్యూనిసిపలుగా కనబడుచున్నందున ఆట్టి యధికారము తెలుకవచ్చుటకు చొరవనూపాలి కొరకుట కొన్నిలువారు నిశ్చయించిరి. కానిటికమిషనుగారు మాదిరిన రీటింగ్ యంత్రానికి వ్యాప్తి నేటరును కల్పించి టీకాలావేయించుకొనిన వారివద్ద, ఒకయూపాయి ఫీజుకనూలు చేయుదురు.

తిమ్మరాజుచెరువు.

ఏతేశ్వరము లింగంపల్లి గ్రామముల కొరకవీడ అనరవిత్ శ్రీహరివరం జమిందారుగారును మరిమగ్గునజిల్లా సంఘసభ్యులుగా, క్రందటి నాయకున తిమ్మరాజుచెరువును చూడబోయిరి. ఈజిల్లాలోని మయినరు యాక్రొవేజ్ చెరువు లలో తిమ్మరాజుచెరువు అన్నిటికన్న గొప్పది. దాని ఆకుకట్టు 8500 యకరములు. దానినీటిస్వల్పము మాముల కేమధ్యకత్తెరుగారు సుమపామును చేయించిరి. జడ్డంగిగడ్డనుండి నీరునచ్చెడి సప్తయికాలన మరమ్మత్తు కాకల నియున్నది. ఇన్డంగిమునమున నొకప్పుడువలన నీరొప్పచేవునకు వచ్చెడి నీరు మనేగలోనికి ప్రవహించుచున్నదయ్యు, అకట్టు నిట్టముకావలెనయ్యు రయితులు చెప్పకొనిరి. సుమారు జేయిమందివరకు రయితులు సమావేశమై తమబుద్ధిండి శ్రీజవాండావ గారికి తెలియబరచిరి.

ఇటలీ.

నూతనయుద్ధము.

ఇరెడెంటిస్టుకక్షికి తేరివారు.

లండను, అక్టోబరు 12:— నూతనయుద్ధ మంత్రిగారైన జనరల్ జెన్సెల్లిగారు ఇటాలియా దేశమునందలి ఇరెడెంటిస్టు కక్షివారలలో నొకరుని రోమునందు ప్రకటించబడెను.

అస్ట్రీయా-ఇటలీలు.

లండను అక్టోబరు 13:— మెసాగరో అను ఇటాలి యను ప్రతిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:— అస్ట్రీయావారి క్రింద నుండిన ఇటాలియనుపట్టణమును బ్రీస్టోలోని వ్యవహారములు గం దరగోళముగనున్నవి. ఒకవేళ ఇటలీ అస్ట్రీయావై యుద్ధము ప్రకటించినయెడల, నేయిమంది ఇటలీప్రజలను ప్రముఖులగు మెట్రసే పట్టుకొని అస్ట్రీయనుకోటలలో ఖయిదు చేయవల యును. కాబట్టి నేయిమందిగల నొకజాతితాను తయారుచేయ వలసినదని బ్రీస్టో కేలుచున్న అస్ట్రీయనుగవర్నరు పోలీసువారిని కోరెను. అస్ట్రీయా దొరతనము వాట్లు ప్రకటించుచున్నా రు.— బ్రీస్టో పట్టణవాసులు ఇటలీ దేశమునందు నెంతమాత్రము అభిమానము చూపుటయు నవిచారణచేయకనే కాల్చివేయు దుము. ఇంతేకాదు బ్రీస్టో డిప్యూటీలను, 7 గురు ప్రముఖులను కూడ నురిదీయుదుము.

దక్షిణహిందూస్తానము

మదరాసు గవర్నరు

ఉదకమండలము అక్టోబరు 13:— పెంటాండ్ ప్రభువుగారు, వారి అనుచరులను నేటిసాయంత్రము ఉదకమండలములో బయలుదేరి మోటారుబండివారి మెట్టపాలెము వెళ్లినారు. అచ్చటినుండి మదరాసు వెళ్లుదురు. మదరాసుచేరి, తిరిగి 15వ తారీఖున బయలుదేరి ఉత్తరమలబారు, దక్షిణకన్నడము, జిల్లాలలో పర్యటనముగల్గి నవంబరు 10వ తారీఖునాటికి తిరిగి మదరాసుచేరుదురు.

పెంటాండ్ ప్రభువు ఈనెల 17 వ తారీఖున ఉదకమండలములో బయలుదేరి, కొచ్చిను, తిరువాన్కూరు సంస్థానములు భర్త గారితో కలసి దర్శించును.

బొంబాయి.

హైందవ వర్తకసంఘము.

బొంబాయి అక్టోబరు 13:— గతశనివారమునాడు కమ గ్లర్ ఇక్ టెలికెన్స డిపార్టుమెంటు అఫ్షియేటింగు డై రెక్టరు జనరల్ వారసు ఎ. హెచ్. లేగారితో బొంబాయి హైందవ వర్తకసంఘపుకమిటీవారు ముచ్చటించిన విషయముల గూర్చి వైస్రాయువారు ప్రకటించిరి. ఇండియా దేశమునకును జర్మనీదేశమునకును వ్యాపారము జరిగగలదే నిలిచిపోవుటచే నిండియా దేశములో స్థాపించవలెన్నట్టియును పయోగకరములు నగు యశికపరిశ్రమలను వైకమిటీవారు లేగారికి దెలిపిరి. ఈ సందర్భము తమతోజేరి కాస్త్రాయుక్తముగ పరిశోధనగావించు టకు కాస్త్రవేల్లెలను దొరతనమువారు నియమింపవలయునని నొక్కి చెప్పిరి ఈవిషయములను దొరతనమువారికి నివేదించునని లేగారు వాగ్దానమిచ్చిరి.

యుద్ధము-దేశపరిశ్రమలు.

బొంబాయి అక్టోబరు 13:— బొంబాయి నగరమునందలి దేశీయ వర్తక సంఘమువారును, హిందూదేశ దొరతనమువారి వాణిజ్యకాఫాలియంత జనరలు ఏ. హెచ్. లేగారును గడచిన శనివారమునాడు కలసి ముచ్చటించిరి. వర్తకసంఘమువారు డైరెక్టరుగారికిని తమకును జరిగిన చర్చను ప్రచురించినారు:— యుద్ధమువలన జర్మనీనుండి దిగుమతియగు సరకులు వచ్చుట లేదు. జర్మనీనుండి దిగుమతియగువస్తువులు చాలవరకు ఈదేశ మలో తయారు చేయవచ్చును. ఈ దేశములో దొరకు సర్వాధికారులతో ఏ ఏ వస్తువులు తయారు చేయవచ్చునో కనుగొనుటకు దొరతనమువారు మంచి కాస్త్రజ్ఞులచే పరిశోధనలు చేయించవలెను. అని వర్తకసంఘము వారు డైరెక్టరుగారికి మనవిచేసికొనినట్లును, ఈ విషయమును దొరతనమువారికి తెలియజేసినదని డైరెక్టరుగారు చెప్పినట్లును వర్తకసంఘమువారు ప్రచురించిన రిపోర్టులో నున్నది.

కలకత్తా

గురుదత్తుసింగు.

పట్టుకొనువారికి వేయిరూపాయల బహుమానము.

కలకత్తా అక్టోబరు 13:— గురుదత్తుసింగు విషయమె

అక్కాయచ్చి పట్టి ఒప్పగించువారికి వేయిరూపాయల బహు మానము చేయబడునని, పోలీసు ఇక్ సెక్టరు జనరలుగారు తెలియజేయుచున్నారు.

బజ్జీబజ్జీ గండరగోళము

జ్యోతి తీర్మానము.

కలకత్తా అక్టోబరు 13:— రైలువేడుదొంగిలొమాట్సు గారును మరికలుగురు సీక్రులును బజ్జీబజ్జీయందు జరిగిన గండర గోళములో చనిపోయిన సందర్భమున విచారణ జరిగినది. ఈ విచారణ నేడుముగిసినది. దొడ్డిమగారు సంగతిసందర్భముల నిట్లు జ్యోతికి తెలియజెప్పిరి:—

పోలీసువారిమీదను, ఉద్యోగులమీదను సీక్రులు మాత్రము విస్తోల్లుచేసిరి. వీరివిషయములో సాక్ష్యమునుబట్టి జూరీ ఒకేపక్షనానమునకు రావలసియున్నది. పోలీసువారు గాని, ఉద్యోగులుగాని సీక్రులకు కోపము వచ్చుపని యేది చేసియుండలేదు. వీరు నిర్విమిత్తముగ విస్తోల్లుచేసిరి. సీక్రులు విస్తోల్లుకావలయునని కాల్చినట్లును, పోలీసువారిని, ఉద్యో గులనుచంపు నుద్దేశ్యముతో చేసినట్లును తోచుచున్నది. దాని మీదజూరీ యీక్రింది తీర్మానమునకు వచ్చిరి:— బజ్జీబజ్జీలో జరిగిన గండరగోళములో నెవరో సీక్రు తుపాకివేయగా లొమాట్సుగారు చనిపోయిరి. దీనిని కొంచె మించుమించుగా, నరహత్యక్రింద పరిగణింపవచ్చును. తిరిగి దొడ్డిమగారు సంగతి సందర్భముల నిట్లు తెలియ జెప్పవారంభించిరి:— ఈ నలు గురు సీక్రులు తుపాకి దెబ్బలవలన చనిపోయిరి. మేజరు మాసెసుగారి సాక్ష్యమునుబట్టి మొదటివాని శరీరములో తుపాకి గుండు కను పడ లేదు. ఇట్లే చని పోయిన నలుగురిలోను 30 సంవత్సరముల వయస్సు గలవాని శరీరములోను గుండు కనుపడలేదు. ఈ సంగతి మీరు జ్ఞాపకముంచుకొనవలెను. 35 సంవత్సరముల వయస్సుగలిగిన వాని శరీరములో కూడ గుండు కనుపడలేదు. నాల్గవవాని శరీర ములో గుండు కనుపడినదికాని, ఏవిధముగ రివాల్వరు పెట్టి కొట్టినది తెలిసికొనుటకు కొన్నిచిక్కులున్నవి. సీక్రులు విస్తోల్లుచు వేయగా, దానిమీద పోలీసువారు ఆత్మరక్షణకొరకు తుపాకులు ప్రేల్చిరి. ఉత్తరువులు పొందిన తరువాత సైనికులు కూడ తుపాకులు వేసివారు. ఈ చనిపోయిన నలుగురి సంద ర్భములలోను యెవరు కాల్చినది తెలియజేయుటకు పీలులేదు. జ్యోరరుల్లికింది యభిప్రాయము నిచ్చిరి:— బజ్జీబజ్జీ గండరగోళములో వీరు తుపాకి దెబ్బలవలన చనిపోయిరి— సీక్రులు విస్తోల్లుచు వేయగా పోలీసువారు, స్వరక్షణకొరకు తుపాకులు ప్రేల్చిరి. అధికారులు ఉత్తరువుచేయగా సైనికులు కూడ తుపాకులు వేసిరి. ఈ చనిపోయినవారిమీద నెవరు ప్రేల్చినది చెప్పటకు సాక్ష్యములేదు. లొమాట్సుగారు చని పోయినందునకై లొమాట్సు దొరసానిగారికి జ్యోతి తమ సానుభూతిని తెలియజేసిరి.

లాహోరు.

పంజాబు కో ఆపరేటివు బ్యాంకు.

లాహోరు అక్టోబరు 13:— ఈ బ్యాంకుయొక్క భాగస్వాములు గడచిన ఆదివారమునాడు అమృత్సర్ పట్టణ ములో సభచేసి బ్యాంకును ఎత్తివేయుటకు తీర్మానించు కొనిరి. ఈ బ్యాంకుకు రావలసిన అప్పులు రాబట్టుటకును, లాకు లకు ఇయ్యవలసిన వానిని తీర్చుటకును రాయబహదూర్ జైకిషక్ దాస్, లాలాములుక్ రాజ్, రాయ్ సాహెబుకు మోచంద్, పండిత్ బల్క్ రామ్, గార్లను నియమించిరి. ప్రస్తు తము డబ్బు దాచుకొన్నవారికి, ఎవరిడబ్బు వారికి ఇచ్చివేయ బడును. ఆప్పులన్ని తీర్చిన తరువాత, తిరిగిబ్యాంకు స్థాపించ బడును.

అలహాబాదు.

ఎ. సి. యస్. బాగ్చర్

అలహాబాదు అక్టోబరు 13:— ఇండియన్ సివిల్ సర్వీ సుల్తానుండువారు, నెలవుమీదనున్నప్పుడు బాగ్చర్ పరిశ్రమ చేయవచ్చును. అని ఇండియా స్టేటు సెక్రటరీగారు ఒప్పు కొన్నారు. దీనికిసంబంధించిన రూలును కొద్దిరోజులలో ఇండి యా గవర్నరు మెంటువారు ప్రకటించురు. అని పంజాబ్ పత్రిక వ్రాసింది.

హైకోర్టు జడ్జిలు.

సెక్రటరీగారి ఉత్తరువులు.

అలహాబాదు అక్టోబరు 13:— హైకోర్టులోను, చీఫ్ కోర్టులోను తాత్కాలికముగ పనిచేయుటకు నియమింప

బడిన అడ్జిమనలు జడ్జీలకును, కాశ్యోతముగను, ఆక్టింగుగను యే- రాట్టు చేయబడిన జడ్జీలకును, నెలవులు మున్నగు సందర్భము లలో నొక నియమములు వర్తించునా యను సందేహము కలుగు చున్నది. ఈ సందర్భమున అడ్జిమనలు జడ్జీలకును, కాశ్యోతపు జడ్జీలకును, నెలవులు మున్నగువానిలో నొక నియమములు వర్తించుననియు, యేమియు భేదములేదనియు హిందూదేశ వ్యవహార కార్యదర్శిగారు తెలియజేయుచున్నారు. నెలవులు మున్నగుసందర్భములలో కాశ్యోతపుజడ్జీల కేసులు- లుగలవో, ఆయాచూకులను హైకోర్టు, చీఫ్ కోర్టులలో తాత్కాలికముగ నేర్పాటుచేయబడు జడ్జీలకును. యందునట్లు హిందూదేశపు వ్యవహార కార్యదర్శిగారు మంజూరుచేసినారు.

బర్రా

సంఘపాలిశుద్ధోద్ద్యమము.

లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగారికి జ్ఞాపనము.

రంగూను అక్టోబరు 14:— రంగూను పురమునందలి యాసంఘమువారు, తమపురమునందు వ్యభిచారిశిక్షామాలలే- కుండజేయవలయునని లెఫ్టినెంటుగవర్నరుగారికి విజ్ఞాపనమును బంపుకొనిరి. విజ్ఞాపనప్రకారము 1912-13 సంవత్సరమున జనరలు ఆస్తులియందు సుఖరోగములను తగిలించుకొని 9 వేలమంది, బాధపడినవారుండెని వ్రాయబడియున్నది. స్వేరిజీ గృహములొకచోటనేయుండకుండచేసి పట్టణములో నక్కడ క్కడయుండులాగున జేయుపద్ధతి యిదివరకు జయప్రదముగ నుండలేదని మెడికలు, కానిటరీ ఉద్యోగులు అభిప్రాయపడు చున్నారు. కొలంబో పట్టణమునందు, అక్కడక్కడ వైవారి కొంపలన్నిటిని తీసివేయించుటవలన చాల లాభముకలిగినది. కాబట్టివీరికొంపల నుంచుపద్ధతిని నిర్మూలముచేసి బ్రిటిషువీరు లలోకలనే అట్టికొంపల నుండువారిని క్షింపించవలెను. ఇతర దేశములనుండి యీదేశములో పడవుపుత్తి నలంబించువారిని వారివారి దేశములకు పంపివేయవలయును. ఇక ముందిట్టి స్త్రీలును వీరిని తార్చువారిని యీ రేవులోనికి రాకుండ చేయు టకు పోలీసువారికి అధికార మియ్యవలెను.

నవ్వుమొర బ్రటిషుపై నిరంకు.

లండను అక్టోబరు 12:— గాయములుతగిలి చనిపోయిన వారు. లెఫ్టినెంటు బ్రూక్, మేజర్. పి. హేస్టింగ్సు.

గాయములు తగిలినవారు.

కప్తాను జి. ఎక్. క్రాఫర్డు, మేజర్ గోరక్ లెఫ్టినెం టు వి. ఆర్. హోనెక్, లెఫ్టినెంటు డి. సి. లెయింగు, సెకం డు లెఫ్టినెంటు పి. మైబర్డు, లెఫ్టినెంటు జి. కె. స్మిత్.

గాయములుతగిలి కానరావట్లేనవారు.

సెకండు లెఫ్టినెంటు ఎఫ్. ఎ. సాంప్సన్.

కనబడకున్నవారు.

సెకండు లెఫ్టినెంటు జి. ఓలిఫాంట్.

గాయములు తగిలి వైద్యులకు నున్నవారు.

మేజర్ జి. ఇవార్డు, లెఫ్టినెంటు వీరబ్రహ్మకాన్.

వైద్యులకు నున్నవారు.

కప్తాను బార్బర్ ప్రాగ్ లెఫ్టినెంటు ఇ. ఎస్. హేమి ల్ట్, కప్తాను ఎ. జి. హోగ్రిఫ్సు, కప్తాను హెచ్. ఎఫ్. స్పెక్.

మరల నేనలో చేరినవారు.

కప్తాను ఆర్. సి. మారెనక్, సెకండు లెఫ్టినెంటు ఎం. జి. ఓడోనోవాక్.

ఖయదీలు.

కప్తాను వీరక్, మేజర్ కాలింగ్వుడ్, మేజరు ఫ్రెయ్, లెఫ్టినెంటు ఫర్మన్ లెఫ్టినెంటు హోట్స్లి. లెఫ్టినెంటు హెల్స్, కప్తాను లించ్, లెఫ్టినెంటు కాత్, కప్తాను సెట్ క్లిఫ్, లెఫ్టినెంటు బ్లాక్, బట్లర్, లాడర్, క్రెన్క. మేజర్ డేవి, గోస్సు, నట్. కప్తాను సి. లీచ్. లెఫ్టినెంటు ఆర్. ఓల్, జి. యి. యంగర్, లెఫ్టినెంటు కర్నల్ స్టీవన్సు.

క ఫ హ ి చూ ర్ణ ము .

ఈ చూర్ణము వనమూలికలచే చేయబడినది. దగ్గు, ఉబ్బనము, కాసపీసన వైత్యజ్యోరము మొద లగువానికి మిగుల ఉపయోగించును. దీని వెంట నుంచుకొనుట మంచిది. చిన్నడబ్బి 1-క 0-8-0. అచ్చతాంజనము డిపో, నెం. 9, జహంగీరుబీగ్, మదరాసు.

పాగాకు లోని కోటియనను క్రూర విషపదార్థము మేలికు సిటికను జంతు సంబంధములగు ద్రావకములతో కలసియుండుటచే పాగాకు యపయోగార్థము కాదని నిరసింపబడినది. పాగాకుయం దీద్రుగ్ధమున్నను క్రిములను నశింపజేయు సుగుణముకూడ నందున్నట్లు కనుగొన బడినది. నరముల సంబంధముగు వ్యాధులు క్రేళ్లనోప్పులు మేహ వాతపు నోప్పులు మొదలగు వ్యాధులకు పచ్చిపాగాకు మద్దను రాయుటవలన యుపశాంతిగలిగినట్లు తెలియుచున్నది. తామర చిడుము మొదలగు చర్మవ్యాధులకు గూడ పచ్చిపాగాకుల ద్రావకము పనిచేయునని తెలియుచున్నది. పశువుల శరీరవ్యాధులకును తోటలలోని బదనికలను నశింపజేయుటకును గూడ పాగాకు నుపయోగింతురని యంద రెగిన విషయమే. కొన్ని క్రిములను బదనికలను వృద్ధిచెందకుండచేయు శక్తి గూడ పాగాకు పోగయందున్నదని తాసిరిని మారిస్పి యనువాకు పరీక్షించి కనిపెట్టియున్నారు. పొగచుట్ట కాల్పుటవలన ముచి ద్రావక మధికమగుననియును ముచిద్రావకముననున్న దుష్ట క్రిములుగూడ నశించుననియును కావర్ట్లోయను యింటి జేశపు శారీర శాస్త్రజ్ఞుడు ప్రకపరచియున్నారు. ఇత సుప త్వరమున హెంబర్గలో కలరా అంటువ్యాధిగా వ్యాపించి యుండెను. ఈ వ్యాధి సోకన ప్రజలు నికనించు పేటలలోకే నివాసము చేయుచున్నను కట్టణముననున్న పొగచుట్టలను చుట్టు ఫాక్టరీలలో పనిచేయువారి కెవ్వరికినిగూడ నీవ్యాధి సోకకుండెనని ఆవ్యాధి హెచ్చుగానున్న సమయమున డెల్లీని నివాసితుగు ప్రొఫెసరు వాంకీగారు కనిపెట్టిరి. ఆ ఫాక్టరీ లలో నొకదానియందు పనివాండ్లు వాడుచున్న నీళ్ల నాయన పరీక్షింపగ నందెన్నియో కలరాక్రిములు కనబడినవి. కాని అనీళ్లతో పడునుచేసి చుట్టిచుట్టలలోమాత్ర ముపురుగులన్ని యును చచ్చియుండెను. ఒకకూర్కెకు పెంటుమీటరుకు 1,500,000,000 వంతున కలరాక్రిములుగల నీళ్లతో కొన్ని పాగాకులకు పడునుచేయుచుగా 24 గంటలలో నాపురుగు లన్నియును చచ్చియుండెనని ప్రొఫెసరువాన్స్కిగారువ్రాయు చున్నారు. ఈపరీక్షవలన పాగాకునందెంత యధికమగు క్రిమి నాశనశక్తి యున్నదియు స్పష్టముగ తెలియుచున్నది.

అర్థశాస్త్రమా? వాస్తవాశాస్త్రమా?

ఒక ప్రత్యుత్తరము.

కొ. కుమారస్వామిశాస్త్రి, బి. ఏ. గార్గిస్ ప్రాయశః మున్నగుఁ:-

“వృత్తి బోధకములగు కళలు పూర్వలకాలమున సంప్రదాయము సారముగా నాయాచ్యుతల వారు తాత తండ్రులకు తండ్రికొడుకునకును తెప్పి కొనుచుండుటచే ప్రస్తుతములగు చుండినవి. ఇప్పటికిని కమ్మర కుమ్మర కంసాలి మున్నగు వివిధవృత్తులవారు సంప్రదాయము గుణమున నేర్చి వారివారి సహజచాతుర్యము చూపుచునేరని తత్వబోధక శాస్త్రపరమము గాదు. (ఇప్పుడు కళలు వార్తాత్వమునకుదలి గ్రంథాకృతి నందినీచేల వలెచుటలేద?) (ప్రతివృత్తినిగొన్ని కళావ్యవస్థలుండి (ఈ కళావ్యవస్థలే 24వృత్తిగాబోలు!!) యివి శుశ్రూషాపాల్గొనవలెదలెను పిన్నలకు బోధించుట చేతనే యలవడుచుండినవి. వేయే! వృత్తులవిశేషములను చేసిచూపి చెప్పచుండిరిగాని చదివించిచెప్పినదిలేదన (ప్రతి కళకును శాస్త్రములున్నను ఇట్లుచేసి చూపుట, కళలుకొరకు రూపములుగావున మిక్కిలి పాఠాభ్యాసమునమించును. అన్వేషి కమిస్త్రీ), మినరాలి, శస్త్రవిశిష్టయు నుదాహరణములు) నాధారములనే కళలులు గలవు (భద్రముగా దాచివెట్టకోలే?) కావుననే మన సారస్వతగ్రంథములందు పందర్బాస సారముగా సూత్రప్రాయములై ఈకళలు నిర్వచి గాని పాశ్చాత్యదేశములలో బల వాక్యకాదానిని వెక్కు గ్రంథములు వ్యాఖ్యానములు విస్తరిల్లినవిగావు...ఈనందగ్ధ ములనుబట్టి జనశ్రుతిచే నిర్వచన కళలకు ఆకాలమున వార్తానామ ము సార్థకమై యుండును (అట్టి నామము కళలకు గల్గిన నిష్ప టికిని ఉండి యుండవలయునుగాదా? నిన్న నేడేగాదా గ్రంథము లుపుట్టినవి!) ఈకాలమున జనశ్రుతియు కళలునభిన్న రూపమును దాల్చినవి. కళలు వార్తాత్వమును వదిలినవి. జనశ్రుతిప్రతికారూ పమై వార్తాత్వమునందలి(ప్రతికలు లేకున్న జనశ్రుతికి వార్తా త్వముండదా?) అని వ్రాసిరి. ఇదియెల్లయు విమర్శకులవారి యూహాసంపదయేగాని వేరొండుగాదు. అంతయు అబద్ధము. చరిత్రకు విరుద్ధము. శుద్ధగాధ.

వార్తాశాస్త్రము అను లిఖితరూపకముగు శాస్త్ర ముండెనా లేదా? (జనశ్రుతిసంగతి మరిచిపోండు.) మాడరన్ రిఫ్యూ 1913 వ సంవత్సర సంచిక 514 పుటయందు కే. పి. బయస్సాల్సు ఎం. ఎ. (ఆక్సన్) బారిస్టర్ గారిట్లు వ్రాసి యున్నారు.

“నేటివరకు వార్తావిద్య (Economics) బోధించు గ్రంథము మనకేయు లభించినదిగాదు. కాని ప్రస్తుతముండు గ్రంథములయందుగల ప్రశంసలనల వార్తావిద్య బోధించు గ్రంథములుండిన వనుట స్యంశయము” అని వ్రాసిరి. మాకు దెలిసినవట్లుకు ఈప్రశంసల బొందుపరచుచున్నాము.

(1) కీమత్సహ భారతము శాంతిపర్వమునందు 59 వ అధ్యాయము తిక్కనసోమయాజి గ్రంథమున ద్వితీయాశ్వాస మునందు 203 శ్లోకములు ధర్మరాజునకు దండనీతి జనశ్రుతకా చం దెరింగించుచుండు ఘట్టమున.

[భీష్మః—యితఃత్వం నరవాక్యం శృణునర్మమశేషతః యథాదాన్యం సమత్పన్నం ఆదౌకృతయన్ భవత్ తతోధ్యాయ సహస్రాక్షాం శతంచక్రే స్వబుద్ధిజయత్ర భగ్యఃత్రయాచాన్వీతీచైవ వార్తావ భరత్వ భ దండనీతికృచ్ఛికావిద్యాః త్కేనీదర్శితా]

“—మీరు తెరవకలది పనికి స్వామ్యమాతృగాష్ట్ర భగ్గకోశ సృష్టావృత్తులు నాన్వీతీ త్రయావార్తా దండ నీతులును, సంప్రదించినాదిక ద్వంద్వ రాజమండలమును సంధి విగ్రహ యాన ఆసన ద్వైదీభావ సమాశ్రయములును మొదలుగా వలయువానికిం బ్రభోధకంబులగు నానావయం బులుం గలిగి ధర్మాధికారులమొదలు సాధకంబు లయి యుండునట్లుగా నూరువేలధ్యాయంబుల నభిలషాకహితంబగు నీతిశాస్త్రంబు రచించి యనుగ్రహించె. దానిని విశాలా క్షుండు...సంక్షేపరూపంబున బదివేలధ్యాయంబుల వైశాల్యాత్మం బన నిర్మించె.

హరునివలన బడసి యాశాస్త్రమేమనెందు డెందువేలుసేన నమరగురుడు
శేటపదనానెచ్చ ద్విమానకాధ్యాయ
రూపసమ్మితముగ భూపర్యయ
దాని శుక్రంతు సహస్రాధ్యాయ పరిమితంబుగావించె.
మరియు మనస్ఫులతకై దెరింగి మనలు సంక్షేపరూపం బులుగా గ్రంథంబుగా వించిరి.

బ్రహ్మ ఒక్కసారిగా ఆంధ్రగోష్ఠగ్రంథము రచించుట యెట్లును విశాలాక్షుడు బృహస్పతి, శుక్రుడు మొదలగు బుధులయొక్క వచనములు అభిప్రాయములు ఇప్పటిగ్రంథ ములలో నుదాహరణములై యుండుటచే అట్టి గ్రంథములుండి యుండవలయును. ఆగ్రంథములందు వార్తాశాస్త్రము లిఖిత రూపముగానుండి ఒకయంశముగా నుండి యుండవలసి స్పం శయము. మొదటి లక్ష అధ్యాయములలో నెన్నియధ్యాయ ములుండె నని వాచెన్నికో?

(2) శుక్రనీతి సారమునందు పుట 18.
ఆన్వీతీత్రయావార్తా దండనీతికృత్ శాస్త్రీ.
విద్యాఃచక్రస్ ఏవైతా అభ్యస్తేత్ నృపతిస్సదా.”
విద్యాఃఆనుపదమున అభ్యస్తేత్ నృపతిః ఆనుపదముల ను గమనింపుడు ర జాఅభ్యసించునదిజనశ్రుతిగానందయగదా. అదియుగాక నాలుగువిద్యలలో నొకటిగను తక్కిన మూడింటి తోడ నభ్యసించవలసివడినను వ్రాసియున్నాడు.

(3) చాణక్యని అర్థశాస్త్రము ‘విద్యా సముద్దేశః’ (విద్యలిప్సి ఆనిచెప్పట) ఆను నధ్యాయము లీపుట
“ఆన్వీతీత్రయావార్తా దండనీతికృత్ విద్యాః
త్రయావార్తా దండనీతికృత్విమానవాఃత్రయా విశేషో హ్యన్వీతీకృత్ విద్యాదండనీతికృత్ చార్తాస్తృత్యాః, సంవ రణమాత్రంహి త్రయాలోక యిత్రావిద ఇతి.

దండనీతికావిద్యే త్యోశససాః, తస్మాంహి సర్వ విద్యారంభాః ప్రతిబద్ధా ఇతి చత్వరవిద్యాః ఇతికాటిల్యః, తాభిః ధర్మార్థౌయద్ విద్యాత్ తద్విద్యానాం విద్యాత్వం సాంఖ్యం యోగో లోకాయతంచత్వ స్వీకృతీ, ధర్మ భర్తౌత్రయాం అథానాథౌ వార్తాయాం సయానయా దండ నీత్యాం.”

... ..
వార్తాసాపనా అను నధ్యాయమున పుట 8. “కృషిపాశు పాశ్యవాణిజ్యావవార్తాః ధాన్యరహితాణ్య కుష్ఠవిప్లి (తేవర్) ప్రదానాదేవకాశీః తయాస్యపక్షం పరపక్షంచ వశకరోతి కోశదండాభ్యాం.”

విద్యలు నాలుగనియు వానిలో వార్తావిద్య యొకటి యనియు ఒక్కొక్కదానికి విద్యాత్వము ధర్మాధ్యములు బోధించుటచే గలిగినదనియు చాణక్యుడు చెప్పుచున్నాడు. ఇది వివర్యాధికారికములొనిది. వివరమునగా డిసిప్లీన్. రాజుకుగావ లయునది నేర్చుకొనవలసినది. అన్నివిద్యలును దండనీతికంగ ములుగా గ్రహించిన శుక్రునిమతిమున వార్తయును దండనీతి యందు జేరును. శుక్రునిదండనీతియందు వార్తయును “ప్రతి బద్ధ”మే గదా! దండనీతియంతయు లిఖితముగు శాస్త్రముగాన తదవయవముగు వార్తయు లిఖితముగు శాస్త్రమునియు జనశ్రుతి గాదనియు స్పష్టముగాదా?

(4) చాణక్యుడు “వృద్ధసంయోగ”మున నధ్యాయమున రాజువిద్యల నెవరినుండి యభ్యసించ వలయునో చెప్పుచు,
“విద్యానాంతు యథాస్వమాచార్య ప్రామాణ్యోత్ వినయో నియమశ్చ.

వృత్తిపనయనః త్రయోమాన్వీతీకంచ శ్రేష్ఠభ్యః వార్తాం అభ్యశ్రేష్ఠభ్యః దండనీతిం కత్ప్ర ప్రయోక్తృభ్యః.” అని వాసి నాడు. వార్తావిద్యను అభ్యక్షులయొద్ద నేర్చుకొనవలయును. ఈయభ్యక్షులెవరనన వ్యవసాయము, వాణిజ్యము, గౌరతు, మొదలుగాగల ప్రభుత్వాఖిలకు అధిపతులు ఆయాశాస్త్రము లను జదువుకొన్న ప్రజలులు, ఈవిషయము అగ్ర శాస్త్రముందలి అభ్యక్షుప్రచారము ఆను ప్రకరణమున దెలియనగును. ఇప్పటి డిపార్టుమెంటులో సెక్రటరీస్ వందీవారు.

[ఉదా (1) ఆకరాధ్యక్షుడు శుల్కధాతు శాస్త్రగ్రంథ పాకనుడి రాగజ్ఞః తజ్ఞసంఘోవా...తేత్రగణితము, ధాతు శాస్త్రము (మినరాలి) రసశాస్త్రము (కెమిస్ట్రీ) పాకనుడి రాగజ్ఞ వంటరత్నములు వానిరంగులు తెలిసినవాడు. ఈశాస్త్ర ముల తెలిసి గనుల వృత్తులయందలి అగ్రానాథము (వార్త) రాజున కీతడుపదేశించవలయును.

(2) సీతాధ్యక్షుడు (సెక్రటరీ ఫార్ ఆగ్రికల్చర్) కృషితంత్ర గుల్మవృక్షయంత్రేదజ్ఞః తజ్ఞసంఘోవా. ఆగ్రికల్ చర్, బాటనీ, వృక్షవైద్యము తెలిసినవారగుని అటువంటి వారి సంఘముగాని, వీనిసంబంధముగు అగ్రానరవివేచన (ఆగ్రి కల్చర్ ఎకనామిక్సు) రాజునకుం గలుగజేయుట సీతాధ్య క్షునిపని] ఇట్లే ఇతర అభ్యక్షుల నూహించుకొనవలయును.

(5) కామండక నీతిసారమునందు—ఆన్వీతీ త్రయా వార్తా దండనీతికృత్ శాస్త్రీ విద్యాత్వ త్నస్ ఏవైతే యోగ త్తేమాహిదేహి నాం [ఏవైవదండనీతిస్తు విద్యేత్యోశసనీస్థితిః] విద్యాద్యదా భి నిపుణః చతుర్వర్గ ముదాగ్ధః, విద్యాత్ర దాసాం విద్యాత్వం విదితా నే నిరుచ్యతే.

(6) వ్యాఖ్యానము. (త్రయావార్తేతి ఏతాకీవవిద్యా ఇతి మానవా మనుష్యా మన్యంతే....వార్తాస్తృత్యాస్తృ విద్యా ద్వయమేవ మన్యంతే...లోకస్య అగ్ర ప్రధానత్యాత్ చాతు ర్వ్యవస్థాలోకస్య భూమ్యాది ప్రధానకృత్తి హేతుత్వాత్ సచాగ్ధోవార్తయా లభ్యతే దండనీత్యాపాల్యతే. శుక్ర శిష్యా ఏకామే మవిద్యామన్యంత దండనీతి రిదమేవశాస్త్రం య స్యాత్ తస్మామేవ సర్వవిద్యారంభాః సంప్రసితాః దండనీతే రభావే అన్యాయేనలి విద్యారంభా ఏవసభవంతి అపవా దండ నీత్యయ విశేష ఇతిభావః ఆస్మాకంగురోః కాటిల్యస్య దర్శనం విద్యాఃచ త్నస్ఏవ యస్యాత్ స్పృహకృష్ణకృత్ప్రవృత్తిః...వార్తయాపర్యధానాన్విధిః ఆన్వీతీత్రయావార్తావిదః స్వాంస్వాంవిద్యాం సమ్యగుపాసతే ఉపప్రభావాత్ అభ్య స్థితి దండనీత్యాంరాజాః త్రయాం బ్రాహ్మణాః వార్తా యాం వైశ్యాః శూద్రాశ్చన్వీతీక్యాం...వార్తాయాః స్వయా పప్రకార మభిధాతుమాహ పాశుపాల్యమితి పశవోహస్త్య శ్చగో మహిష్యాదయః తాన్ పాలయంతీతి పశుపాలాః నాన్వి శిక్షకా శాలిహోత్రాదివా. తేహంశాస్త్రానుష్ఠానంపాశుపాల్యం కృషిరికగ్గణం. తత్ప్రతిపాదకంపరాశరది [అది ఆను మాట గమనింపుడు] [వార్తాశాస్త్రం తదనుష్ఠానంచ. యస్యమితి యః వ్యవహారః క్రయ విక్రయ లక్షణమున్వీతి. పణ్యశబ్దేన వణిజ్యా చేన్యతే. ఏత త్రితయమవివార్తా [ఒక్కొకటి విద్యయైత్తే నది నిరూపించుచు] తథాచతుర్వర్గం యత్ లభేత తత్ వార్తాయాః విద్యాత్వం”

(7) బ. సీతారామాచార్యులవారి శబ్ద రత్నాకరముందు వార్తా. అగ్రానగ వివేచన విద్య.

ఈ ప్రమాణములం బట్టిచూడగా వార్త యేకశాస్త్ర మనియు అది వైశ్యులకు ముఖ్యమనియు, రాజు దానిని పరింప వలయుననియు ఆశాస్త్రము అనాదిగ మనదేశమున నుండిన దనియు, జనశ్రుతికిని ఆశాస్త్రమునకు సంబంధములేదనియు ఆశాస్త్రము అగ్రానగ బోధకమనియు స్పష్టమగుచున్నది. అగ్రా నగములనగా ఆదాయము నప్తము (గెయిన్ లాస్. ప్రాస్పెరిటీ అడ్వర్సిటీ) దీనిని బోధించుచే ఏకనామిక్సు. కృషి పాశు పాల్యము మొదలగువానికి శాస్త్రములుండినవినియు స్పష్ట మగుచున్నది. వార్తను రాజు కక్షింపక పోయిన నేమగునో చూడుడు.

కామండకుడు
“ఆయత్రం కక్షణం రాజ్ఞః వార్తారక్షణమాశ్రితా వార్తాచ్చేదనోతోకోయం, శ్వసన్న పినశీపతి”
మనదేశముయొక్క ప్రస్తుతపు దుస్థితి ఇదియేగాదా? ఈ శ్లోకమును భారతమునందలి

కచ్చిన్వీకృష్టితా తాత వార్తలే సాధుభిజ్ఞవైః
వార్తాయాం నుస్థితస్తాత్ర లోకోయం నుఖమేధతే-
అనుశ్లోకమును దీనికి తుల్యముగు నన్నయభట్టు పద్యముతో సరిపోల్చి, విమర్శకులు చూచుకొందురుగాక.

ఇప్పుడు కళలు వార్తాత్వ మందుట వార్తలు కళాత్వ మందుట మొదలగు నసంబద్ధవాక్య సంఘయము అగ్రశాస్త్ర మని యేర్పడుచున్నది. విమర్శకులవారు నేల విడిచి సాము చేయు వారై వార్తాశాస్త్రము “లేదు లేదు” అని ఖండితము గా తమకు దెలిసినట్లు వ్రాయుట యత్యాశ్చర్యము. భాషా ప్రపంచమున తప్పు టకుగులు చాలించి దారిదోంకలేక పరు. వెత్తు టిదే గాబోలు. ఇంచుకైన నాలోచింపక తిట్టుట తప్పు. ఒకటియు దెలియక నోటికివచ్చిన దెల్ల వ్రాయుటగాక, అట్టి వ్రాతలకు సిద్ధాంతములని పేరువెట్టుట దుఃఖకరము. వార్తా శబ్దమునకు జనశ్రుతియను నగ్రము దృఢముగా వీరి మనమున నాటి భిన్నార్థము సహింపజాలక కళలకు మెదవివిడి కిందదం తిలో జేర్చినారు. వార్తావిద్యయన్నను వార్తాశాస్త్రమన్నను నొకటియే. (సశేషము)

వైద్యకాలకు సంబంధించిన కట్టవములను నిర్మించు నిమిత్తము కడచిన బడ్జెట్టులో ప్రభుత్వమువారు మంజూరు చేసిన పనిలక్షలవైకి రు 2,31,007లు ఇప్పుడు పంచివెట్ట బడుచున్నది. ఈ మొత్తములో జిల్లాబోర్డులకు రు 50,545లను పురపాలక సంఘములకు రు 1,80,462 లును ఇయ్యబడుచు న్నది. చిత్తూరు, కడప, గుంటూరు, కృష్ణ, కర్నూలు, నెల్లూరు, విశాఖపట్టణముల జిల్లాబోర్డులకు వరుసగా 5350, 8550, 1850, 5640, 340, 4800, 2000 ను, అనంతపురము, బల్లారి, కడప, పల్నాటిమిడి, రాజమండ్రి, నెల్లూరు పురపాలకసంఘ ములకు వరుసగా 12600, 4000, 9230, 1035, 9813, 16240 రూపాయలను ఇచ్చునట్లు తీర్మానించినారు.

THE GREAT EUROPEAN WAR

DESPERATE FIGHTING IN PRUSSIA.

Russian Cruiser Sunk in Baltic.

German Aeroplanes Bombard Paris.

AUSTRIA RELIEVES PRZEMSYL.

VICTORIOUS MARCH OF ALLIES.

(REUTER'S AGENCY)

GREAT BRITAIN.

British Casualties.

LONDON, October 12.—The following list of casualties is issued:—

DIED OF WOUNDS.

Lieut. Brooke, Irish Guards, and Major P. Hastings, West Kent Regt.

WOUNDED.

Capt. J. N. Crawford, Inniskilling Fusiliers.
Major Goren, South Lancashire Regt.
Lieut. V. R. Harrison, Royal Field Artillery.
Lieut. D. P. Laing, Royal Irish.
Lec. Lieut. P. Myburgh, Royal Field Artillery.
Lieut. G. K. Smith, Coldstream Guards.

WOUNDED AND MISSING.

Sec. Lieut. F. A. Sampson, Royal Fusiliers.

MISSING.

Lieut. G. Oliphant, West Riding Regt. According to unofficial reports:—

WOUNDED AND PRISONERS.

Major G. Ewart, South Lancs.
Lieut. Stewart Cox, Royal Field Artillery.

PRISONERS.

Barber-Starkey, Royal Field Artillery.
Lieut. E. S. Hamilton, Army Medical Corps.
A. J. Hargreaves, Somerset Light Infantry.
H. F. Spence, Middlesex, Regiment.

REJOINED.

Lieut. J. O'Donovan, Royal Scots. Sec. Lieut. P. P. Butler, J. L. Lauder, Royal Fusiliers.

The Press Bureau issues a list of prisoners received from Germany.

Capt. W. Beaman, Major P. Collingwood, Major W. B. Fry, Lieut. J. Furness, Lieut. Hattersley, Lieut. H. Hills, Capt. J. P. Lynskey, Lieut. L. Routh, Capt. Sutcliffe, and Lieuts. A. J. Brown and A. Preston—all of the Army Medical Corps.
Major W. Davy, Middlesex Regt.
Major E. H. Jones, Royal Artillery.
Capt. C. Leech, Royal Artillery.
Major A. Nutt, Royal Field Artillery.
Lieut. R. Peek, Royal Field Artillery.
Lieut. Col. C. F. Smith, Lancs.
Lieut. J. E. Yotter, Stevens, Royal Field Artillery.
Lieut. J. E. Yotter, Stevens, Royal Field Artillery.

The Fall of Antwerp.

Impetus to Recruiting.

The fall of Antwerp has given an impetus to recruiting. Yesterday was the busiest day for the last three weeks.

Duration of the War.

Lord Curzon's Belief.

Lord Curzon, speaking at Antwerp, (5-25 A.M.)—expressed the opinion that the war would be over by Christmas. He believed that more than half the troops would be over by Christmas.

British Fleet Reserves Arrive at Dover.

Arrive at Dover.

LONDON, October 13.—(1-0 P.M.)—Men of the fleet reserve, new naval division and the naval volunteer reserve arrived at Dover yesterday from Antwerp.

FRANCE.

More Bombs on Paris.

Enemy Pursued.

LONDON, October 12.—(5-30 P.M.)—

PARIS.—A Communique says:—An aeroplane dropped six bombs to-day. It is pursued by five French aeroplanes. A defensive air-corps is being formed, in Paris.

Damage to Notre Dame.

The damage to Notre-Dame consisted of six small beams in the roof being smashed, in the northern transept, part of the roof being torn away, and the frame of the clock pierced.

Bombs Incendiary not Explosive.

LONDON, October 12.—(9 P.M.)—

PARIS.—To-day's bombs were incendiary and not explosive. No damage was done.

Enemy's Attacks Repulsed.

200 Germans Killed: 500 Prisoners.

LONDON, October 12.—(6-40 P.M.)—

PARIS.—A "communique" says that the enemy made a night attack in Vosges, near St. Die, but were repulsed.

A Flag Captured.

A flag was taken yesterday, belonging to the 49th Pomeranian Regiment.

A Fierce Engagement.

A fierce engagement took place on the 9th and the 10th, when a brigade of the French Marines killed 200 of the enemy and took 500 prisoners. Our losses were only 9 killed and 43 wounded.

Violent Attacks on the Front.

PARIS, October 13.—(12-5 A.M.)—

It was officially stated at eleven last night that no details were available regarding the violent attacks on the front.

Gain at Many Points.

We gained ground at many points and lost ground nowhere.

BELGIUM.

The Fall of Antwerp.

Forts Still Hold Out.

LONDON, October 12.—(6 P.M.)—

A further communique issued in Paris this afternoon says that twenty-four Antwerp forts on both banks of the River Scheldt, are resisting energetically. The Germans as yet only occupy the suburbs.

20,000 Belgian Troops Cross Over.

LONDON, October 12.—(9 P.M.)—

AMSTERDAM.—The Belgian troops who crossed the frontier are estimated to number 20,000.

Twenty-four Forts Holding Out.

LONDON, October 13.—(5-25 A.M.)—

A "Times" message from Belgium says that on the 11th instant twenty-four Antwerp forts were still holding out in the face of continuous bombardment.

Fires in the City.

Over twenty fires could be seen in the city yesterday evening.

City not Plundered.

Dutch visitors to Antwerp say that the Germans have not plundered the city, which is well protected.

German Officers Polite.

Germans are anxious that the inhabitants shall not be disturbed but there is no general tendency in this direction. German officers are most polite and salute passers by.

GERMAN

Naval Operations.

IN THE BALTIC.

Sinking of a Russian Cruiser.

PETROGRAD, October 13 (12-5 A.M.)—

It is officially stated that German submarines on Sunday attacked the cruiser "Admiral Makaroff" which was searching suspicious fishing-boats. The submarine torpedoes but missed the "Admiral Makaroff". The submarine on Sunday attacked the cruisers the "Pallada" and "Bayan" which were patrolling the Baltic. Both immediately fired heavily but one submarine torpedoed "Pallada" which sank all the crew perishing.

"Pallada" Sunk by German Submarine.

LONDON, October 13.—(1-30 A.M.)—

German submarines sank the Russian cruiser "Pallada" with all the crew on Sunday in the Baltic.

Germans in France.

Reinforced by Ten Divisions.

LONDON, October 13.—

The "Times" Military correspondent says that information received by the Dutch Press from travellers in Germany and other sources indicates that the Germans in France have been reinforced in the last ten days by probably ten divisions of Land Wehr and Landsturm.

German Military Operations.

Poland as Centre.

LONDON, October 13.—

AMSTERDAM.—A German Communique says that the centre of German military operation is now at Poland.

German Casualties.

Amount to 2,11,000.

LONDON, October 13.—

AMSTERDAM.—It is stated here that the first thirty-five lists of casualties in the Prussian army, contain 974 officers killed, 2188 wounded, and 122 missing, 13,051 men killed, and 56,645 wounded. There are also 1454 casualties among Marines. The lists do not include losses in the Bavarian, Saxon, and Wurtemberg regiments. There are now further, eleven lists bringing the total of Prussian losses up to 21,10,00.

RUSSIA.

Fighting in East Prussia.

Artillery Duels.

LONDON, October 12.—(6-40 P.M.)—

Fighting is proceeding in East Prussia with great desperation, a

ELEGRAMS.

THE LEFT BANK OF VISTULA.

Fighting Commences.

PETROGRAD, October 13.—(5-10 A.M.)—Officially stated that fighting has begun on the left bank of the Vistula in the direction of Ivangorod and

Slavians Enter Transylvania.

Austro-Hungarian Attitude.

LONDON, October 12.—(6-35 P.M.)—An Austro-Hungarian communique confirms that Slavians have entered Transylvania. It is stated that the Hungarian Government intends to maintain its autonomy in Transylvania in order to prevent action.

AUSTRIA.

Bombardment of Belgrade.

Brave Resistance of the City.

LONDON, October 12.—(6-10 P.M.)—An eye-witness from Belgrade says that half of the city has been destroyed after eleven weeks' bombardment, but that it is still resisting bravely.

Cholera Spreading Widely.

LONDON, October 12.—(6-10 P.M.)—VENICE.—Cholera is rapidly spreading into the remote districts of Austria.

Austria and Italy.

Serious Situation at Trieste.

LONDON, October 12.—(6-35 P.M.)—ROME.—The "Messaggero" reports a serious situation at Trieste. It says the Governor has ordered the police to make a list of a thousand prominent Italian citizens, who are destined to imprisonment in Austrian fortresses on the event of Italy declaring war, and that the Austrian Government in the manifesto announces that the least manifestation in favour of Italy will be punished by shooting without trial, also accompanied by the hanging of Trieste deputies and seven prominent persons.

ITALY.

The New Minister of War.

LONDON, October 12.—(6-10 P.M.)—It is stated in Rome that General Zupelli, the new Minister of War, belongs to the Indian Irredentist Party.

[The Irredentist Party or, Italia Irredenta, want back the two northern provinces from Austria. It is significant to find a member of that party in charge of the Ministry of War.]

RUMANIA.

King's Death and the Situation.

German and Austrian Press Opinion.

LONDON, October 12.—(6-10 P.M.)—The Press in Berlin and Vienna thinks that the death of King Carol of Rumania will not influence the situation.

AMERICA.

Peace Proposals by America.

A Statement by President Wilson.

WASHINGTON, October 13.—President Wilson announces that he has made no direct peace representations to any Powers since his original note tendering his good offices.

INDIAN TELEGRAMS.

(Associated Press Agency.)

SOUTH INDIA.

Lord Pentland Leaves for Madras.

To Proceed on a Lengthy Tour.

OOTY, October 13.—Lord Pentland and party left Ooty this afternoon by Mettupalaiyam enroute to Madras, whence he will return to Cochin, Travancore, and returning

TELEGRAMS.

Lady Pentland.

Lady Pentland will leave hereon the 17th to accompany the Governor during his visit to Cochin and Travancore States.

BURMA.

Social Purity in Rangoon.

Memorial to the Lieutenant Governor.

RANGOON, October 14.—The recent efforts of the Social Purity movement have resulted in a largely signed memorial from the citizens of Rangoon, being forwarded to the Lieutenant Governor with a view to immediate action being taken to suppress brothels in the town. In the memorial, the memorialists draw the Lieutenant Governor's attention to the large number of venereal disease cases (9000) during 1912 and 1913 in the General Hospital. Referring to the system of segregation that is, the permission of brothels in certain parts of the town they say that in the opinion of the highest medical and sanitary officers the policy of segregation is a failure. They further state the closing of the segregated area in Colombo has given satisfactory results and that the Government has had every reason to be satisfied with the course pursued. They pray, brothel keeping be made punishable as in Great Britain, and also closing up of all brothels, deportation of foreign unfortunate women, and the strengthening of police powers so as to prevent the landing of such women and professional procurers.

CALCUTTA.

The Budge-Budge Riot.

Verdict of the Jury.

CALCUTTA, October 13.—The inquest on Mr. Lomax and four Sikhs killed at Budge Budge, concluded to-day. Mr. Dobbin, the Coroner, summing up the case said.—In the case of Mr. Lomax he thought it was perfectly clear that the Sikhs suddenly fired on the Police and the officials, and from the evidence he thought the Jury could only come to one conclusion namely that there was no provocation whatever given to stand up and open fire. Firing appeared to have been deliberate and with the intention of causing death. The Jury returned the following verdict, that in the case of Mr. Lomax, death was from gunshot wound inflicted at Budge-Budge by an unknown Sikh, under such circumstances that the act amounted to murder. The Coroner continuing said that the death of the four Sikhs was due to gun shot wounded. With reference to the first case the Jury might remember from the evidence of Major Moses, that no bullet was found and also in the case of the man who was aged thirty years no bullet was found. The same applied in the case of the man of thirty-five. In the fourth case, a bullet was found but there was some difficulty in finding out what kind of revolver fired that shot. In all these cases, from the evidence they had heard, it appeared that the Sikhs opened fire and that the Police fired in self defence and the troops on receiving orders. It was impossible to say who fired in any of these cases. The following verdict was returned:—Death from a gun shot received in the affray at Budge-Budge during which the Police fired in self defence and the troops under orders, there being no evidence to show who fired the shot. The Jury then tendered an expression of deepest sympathy to Mrs. Lomax on the death of her husband.

Gurdit Singh.

One Thousand Rupees Offered for His Arrest.

CALCUTTA, October 13.—A sum one thousand rupees reward has been offered by the Inspector-General of Police for information leading to the arrest of Gurdit Singh.

UNITED PROVINCES.

I. C. S. And The Bar.

Facilities for Leave Study.

ALLAHABAD, October 13.—The "Pioneer" says:—The Secretary of State has now finally approved the rules governing the scheme for the encouragement of the members of the Indian Civil Service to take a call to the Bar and a course of reading in the Chambers while on leave, and these rules are about to be issued by the Government of India.

Additional High Court Judges.

No Difference in Status and Privileges.

ALLAHABAD, October 13.—Some doubts having been expressed as to whether the position of temporary additional Judges of High and Chief Courts is the same as that of the permanent and officiating Judges, under the rules which govern such appointments, the Secretary of State has ruled

TELEGRAMS.

that the position is identical, and there is no difference in this respect. The Secretary of State has sanctioned the grant, to temporary Judges of High and Chief Courts, of the privileges in respect of the leave rules allowed to permanent Judges.

PUNJAB.

The Punjab Co-operative Bank.

Voluntary Liquidation Decided Upon.

LAHORE, October 13.—At a largely attended meeting of the shareholders of the Punjab Co-operative Bank held at Amritsar on Sunday, it was resolved that the Bank be wound up voluntarily. Rai Bahadur Jaikissen Das, Lala Mulkh Raj, Rai Sahib Khosai Chand and Pundit Balak Ram Pandya were appointed honorary liquidators for the purpose of winding up the company. As liquidation is to be done to the extent of paying off deposits of the general board has not been dissolved, but will continue to help in the work of liquidation without remuneration as the bank has ample resources in its investments, and is being wound up merely for want of cash. Therefore, with a view to restarting it after satisfaction of all claims of creditors with its existing capital and reserves, it was further resolved that the liquidators be requested to place a scheme of liquidation by way of adjustment of deposits and credits by the transference of the loans or by the acceptance of the first mortgage debentures against the property of debtors and their transfer to the creditors on payment partially or wholly in cash or by one or more methods suggested or by any other method or methods before an extraordinary meeting of the shareholders within six weeks after holding of first statutory meeting of creditors as required to be held in pursuance of provisions of Section 209 of Indian Companies Act.

War and the Indian Industries.

Bombay Indian Merchants' Chamber and Mr. A. H. Ley.

BOMBAY, October 13.—The Bombay Indian merchants' Chamber has a report of an informal Conference by their Committee and Mr. A. H. Ley, Off. Director-General, Commercial Intelligence, last Saturday. It appears that the Committee brought to Mr. Ley notice several industries which could usefully be in India consequent upon the cessation of trade with many and pressed for, appointment, by Government experts to make scientific investigations with the Ley promised to place the matter before the Government.

Alleged Breach of Trust

Against Kohsvale & Malhar.

BOMBAY, October 14.—At the Police Court yesterday, hearing was resumed of the case against Kohsvale Manager of the Bombay Banking Company charged with criminal breach of trust in respect of sums amounting to Rs. 65 thousand and Malhar Ganesh his nephew and Rupchand Surupchand, proprietor of a motorcar company with abetment. Three witnesses were examined who deposed that second accused took from them their signature on blank form. They did not know these were hundies. Subsequently when Bank went into liquidation claims of Rs. 15,000, 30,000 and 15,000 respectively were made against the witness. They never had any account or hundi transactions with the Bank. Hearing was adjourned.

A Case Under Press Act.

Proprietor Gujrathi Press Fined

BOMBAY, October 14.—Mr. Manilal Icharam Desai, proprietor of the Gujrathi Printing Press, was fined by the 3rd Presidency Magistrate Rs. 24 yesterday under Press Act having failed to mention the place of publication of a Gujrathi book printed at his press. The Magistrate remarked that the omission was not intentional.

Foreign.

Germans Occupy Ghent.

LONDON, October 13.—(3-5 A.M.)—AMSTERDAM.—The Germans have occupied Ghent. The Uhlans have arrived at Zelzate half way between Antwerp and Bruges.

Przemysl Relieved.

Rapid March Austrians Reinforce the Town.

LONDON, October 12.—(9 P.M.)—It is officially stated in Vienna that a rapid Austrian advance has relieved Przemysl and that reinforcements have entered the town.

నాగరపువస్తుప్రదర్శనశాలయం
గొప్పగొప్పవారిచేవేనవేలు

దియ్యబడినవతకము.
యోగ్యతాపత్రములుపొందినది.

అమృతాంజనము అన్ని నెలలకు పరమామృతము

అమృతాంజనమును

అమృతాంజనము
అమృతశబ్దమాదిగల
మయమందుగాదు
వర్తించునుండ దగినది.
వేలకువేలు సీసాలు విక్రయము.
అన్నిచోట్ల విక్రయింపబడుచున్నది.
నకలుమంచులవలన మోసముగలుగును
పంచభాష చీటి చూచి
కొనిన మోసముగలుగుదు

అమృతాంజనము
అంజనశబ్దమంతమనగల
నకలుమందుగాదు.
తలనోవలు, వాయువునోవలు, పార్శ్వ
పునోవలు, కీళ్ళనోవలు, పక్షవాతము,
వాపులు, గాయములు, పుండ్లు, దగ్గు
వీని కన్నిటికి అమృతమువంటిది.
చక్కని డబ్బితో హా
సీసానికి 8 అణాలు.

వాడని వారుండరు

వ్రాసిన కేట్లాగుచిత్రముగా పంపబడును. అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల చిక్కగలదు.

దంతచూర్ణము.

డబ్బీ 1-కి 0-2-0. 12-కి రూ. 1-2-0

ఈ దంతచూర్ణము
ముత్య పండ్లు త్రోసి
ముత్యవలన చిగుర్లు
గట్టిపడును. చిగుర్లు
నుండి రక్తము ప్ర
వించకుండును. నో
టిదుర్గంధము లేక
యుండును. పండ్లు
ముత్యముల వలె
తెల్లగా నుండును.

అనేకులవల్ల ప్రతిరోజు వాడబడు చున్నది. సర్వ
సాధ్యముగ వాడుటకు దగియున్నది.

క ఫ హ రి.

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0. వి. పి. సహా రూ. 1-4-0.

దగ్గు శ్యామ
కోశము లందు
బలహీనత వలన
ఏర్పడును. ఇది
అనేకవిధములు
తైత్వము వలన
ఏర్పడిన దగ్గు.
శీతకాలమునప్ర
బలించు దగ్గు.

కోశముల నూత్న నాళములందు ఏర్పడుదగ్గు.
క్షయదగ్గు. దగ్గుకు సేవించవలసిన
మును బట్టియుండును.

మోహినీ తైలము.

5 తులముల నూనెగల సీసా 1-కి వెల 0-12-0 లు

స్త్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

మెడకు చలువజేయును.
కండ్లకు చలువజేయును.
కెండుకలు పెరుగును.
కెండుకలు రాలకుండును.
కెండుకలు మనుపుజేయును.
మనోహరముగా నుండును.
సువాసన గలిగి యుండును
వేలకు వేలు
సీసాలు విక్రయము.
తప్పక కొనుటయుక్తము

ఇది మనోహరము జేయు విద్యాగ్ధులు, స్త్రీదర్శులు, ఉచ్యో
గ్యులు మొదలగువారికి సుఖాద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును.

సుందరితైలము.

డబ్బీ 1-కి వెల రూ 0-8-0 వి. పి. 0-12-0

ఒక డబ్బీతైల
మును విమనకరా
చిన ముఖమున
దగ్గు మొట్టిమ
యగుచున్న మా
రును. ముఖము
కాంతిబాగి నున్న
గా అద్దము వలె
ప్రకాశించును.

చర్మమును మృదుత్వము కలిగి నాజూకు జేరును.
తైలముమంచిసువాసన గలిగి మోగడవలెనుండును.
ఒకసారి పరిశీలించిన నిజము తెలియగలదు.

తామర తైలము.

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-6-0. 12-కి 3-8-0

మా తామరతై
లము ఒక్కడబ్బీ
ను ఆరు అణాలకు
కొని నాలుకైదు
సారులు రాచినయె
డల తామర నిర్మూ
లవగును. నయము
కాని యెడల మీ
ఆరు అణాలు తీరిగి
కీసికొన వచ్చును.

అనేకసంవత్సరములు, మానములు బాధపడినవాగు దీనివలన
తక్షణమే సుఖము పొందిరి. హా! నిదురపట్టక బయట
బయటచుండు అకస్మాత్ వానికొన వచ్చు.

జీర్ణరసాయనము.

25 మాత్రల డబ్బీ 1 కి వెల 1-4-0

అజీర్ణమువల
న భుజించినవస్తు
వులు రక్తమున
కుసరిగా మార
నందన ఇదిమిగి
లినరోగములకు
కారణమగును.
దీనివలన శరీర
కోశములందు

రసస్థావము క్రమముగ గలుగక, దుర్బల పేర్పడి
ఆయువు క్షీణించును. మలబద్ధముమానును. రక్త
ము పుష్టిజెందును. అకలి హెచ్చును.

అమృతాంజనము డిపో, టి

రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

కె. కె. తంబుకెట్టి వీధి, జార్జిటౌన్, మద్రాసు.

